ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammed ÜZGEÇ

KURUMSAL BİR ŞİRKETTE ÇALIŞANLARIN İŞ GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞININ TESPİTİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

İŞ GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

ADANA 2018

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KURUMSAL BİR ŞİRKETTE ÇALIŞANLARIN İŞ GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞININ TESPİTİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

Muhammed ÜZGEÇ

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İŞ GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

Danışman : Doç. Dr. Emel Ceyhun SABIR
Yıl : 2018, Sayfa: 107
Jüri : Doç. Dr. Emel Ceyhun SABIR
: Doç. Dr. Belkıs ZERVENT ÜNAL
: Dr. Öğr. Üyesi A. Emre KELEŞ

Bu çalışmada, iş güvenliğini yasal olarak yürüten büyük ölçekli ve imalat sektöründe faaliyet gösteren bir işletme seçilmiş olup, işletme çalışanlarının iş güvenliği farkındalığı ve seçilmiş demografik özelliklere göre bu farkındalığın analizine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada öncelikle seçilen işletmenin iş güvenliği çalışmaları saha çalışması yoluyla detaylı olarak incelenmiştir. Bu inceleme sonunda çalışma kapsamında işletmenin çalışanlarına yönelik bir anket geliştirilmiştir. Anketin yapısı ve seçilen sorular farkındalığı ölçmeye yönelik olup verimli bir anket çalışması elde edebilmek için yeterli sayıda sorulara yer verilmiştir. Kurum içi iş güvenliği uzmanlarının uyguladığı müfredat, tatbikat ve denetleme verileri ve bunların yarattığı nitel ve nicel etkilerin yorumu anket sorularının geliştirilmesinde kullanılmıştır. Toplanan veriler istatistiksel yöntemler kullanılarak ortaya konulmuştur. Çalışanların demografik özelliklerine göre anket soruları tek tek incelenmiştir. Anket sorularına verilen cevaplardan elde edilen sonuçlara göre; çalışanların iş güvenliğine katkı sağladıkları, iş güvenliğini kazançtan daha ehemmiyetli gördükleri, yaptıkları işe hâkimiyetlerinin ve yaptıkları işin risklerinin farkında oldukları görülmüştür. Çalışanların iş güvenliği farkındalığının çalışanlarının demografik özelliklerine göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsallık, Farkındalık, İş Güvenliği Kültürü, Anket, İstatistiksel Analiz

ABSTRACT

MSc. THESIS

A STUDY ON THE DETERMINATION OF THE EMPLOYMENT RELATIONSHIP OF EMPLOYEES IN A CORPORATE COMPANY

Muhammed ÜZGEÇ

ÇUKUROVA UNIVERSITY

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Emel Ceyhun SABIR
Year: 2018, Pages: 107
Jury : Assoc. Prof. Dr. Emel Ceyhun SABIR
: Assoc. Prof. Dr. Belkıs ZERVENT ÜNAL
: Assist. Prof.Dr. Emre KELEŞ

In this study, a company operating in the large-scale manufacturing sector, which legally enforces job security, was selected and a survey was conducted to raise awareness and awareness of job security. In the study, firstly the job security studies of the selected business were examined in detail through field work. At the end of this review, a questionnaire was developed for the employees of the business within the scope of the study. The structure of the questionnaire and selected questions are intended to measure awareness, and enough questions have been put in place to obtain a fruitful questionnaire. The interpretation of the curriculum, exercise and supervision data and the qualitative and quantitative impacts generated by in-house work safety experts were used in the development of questionnaires. The collected data are presented using statistical methods. The survey questions were examined one by one according to the demographic characteristics of the employees. According to the results obtained from the answers given to the questionnaires; it is seen that employees contribute to job security, they see job security more important than gain, they are aware of their dominance and risk of work. It has been found that employees' awareness of job security varies according to the demographic characteristics of employees of seleced mill.

KeyWords: Corporateness, Awareness, Work Safety Culture, Survey, Statistical Analysis

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı; kuruluş, kuruluşun yönetim şekli, kuruluşun büyüklüğü; işletmenin iş güvenliği birimi ve iş güvenliği biriminin oluşturduğu uygulamalara göre şekillenmiştir. Gözleme dayalı tecrübeler göstermektedir ki kuruluşların iş güvenliği birimlerinin yaptıkları uygulamalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Daha önceki çalışmalarda da küçük ve orta ölçekli şirketlerde iş güvenliğine olan ilginin istenilen düzeyde olmadığını göstermiştir. 4857 sayılı kanununa göre çıkartılan İSİG yönetmeliği ile mesleki risklerin önlenmesi için Risk değerlendirmesi çalışmaları bir yükümlülüktür. Ancak küçük işletmelerin bu uygulamaların maddi yükünü nasıl karşılayabileceği hakkında bir açıklama bulunmamaktadır. Yapılan çalışmalardan küçük işletmelerin işçilerin bilgilendirilmesi, eğitimi ve iş başı eğitimleri hususunda yetersiz kaldığı görülmektedir.

Kurumsal ve büyük ölçekli şirketlerde istihdam edilen çalışanların iş güvenliği kültürüne yaklaşımlarının; kurumsallaşma, yasalarla uyum ve iş bilinci açısından tabi tutuldukları uygulamaların düzenli ve denetimli sürdürülmesi neticesinde, küçük ve orta büyüklükteki işletmelere nazaran "daha ilgili" olduğu söylenebilir. Çalışanların iş güvenliği çalışmalarına ilgisinin sağlanmasında kuruluş bünyesindeki iş güvenliği birimlerine önemli görevler düşmektedir. İş güvenliği kültürünün zaman içerisinde çalışanlarda farkındalığın sağlanması ve artırılması, kuruluş içindeki iş güvenliği birimlerinin asli görevi olmalıdır. İş güvenliği birimi ve uzmanlarının performansı bu farkındalığın artışı ile doğru orantılıdır.

İş güvenliğinin çalışanlar üzerinde yarattığı farkındalıklara etki eden faktörlerin ortaya konulması iş verimliliğinin artırılması yönünde politikalar geliştirilmesini sağlayabilecektir. Kurum bünyesindeki iş güvenliği uzmanlarının bu farkındalığa olan etkileri; kurum bünyesindeki iş güvenliği eğitimi, tatbikatlar, denetlemeler ve cezai sorumluluk işleyişi ile tespit edilmeye çalışılabilir.

Bu tezin amacı, iş güvenliği farkındalığının Türkiye'de iş güvenliği uygulamasının yasal çerçevede ve ilgili birim ve uzmanlarla yürütüldüğü büyük ölçekli bir işletme seçilerek araştırılmasıdır. Büyük ölçekli bir kuruluş seçilmesinin amacı veri toplamada daha büyük bir örnek sayısı elde edebilmektir. İmalat sanayinde faaliyet gösteren bir işletme olmasının nedeni de imalat sanayinde iş güvenliği unsurlarının (riskler, mevzuat vb. gibi) daha yoğun bulunmasıdır. Bu amaçla için seçilmiş kurumsal ve büyük ölçekli işletmelerde imalat sektöründe iş güvenliği çalışmaları yapı ve işleyiş olarak incelenmiştir. İş güvenliğine verilen önem, iş güvenliği uzmanlarının çalışanlar üzerinde doğrudan ve dolaylı etkilerini ortaya koyabilmek için gözlemler yapılmıştır. Kurumsal şirketlerde çalışanların iş güvenliği kültürünü ve işleyişini benimsemelerini kantitatif veriler elde ederek incelemek için farkındalık analizi yapılmaya çalışılmıştır. Çalışanların iş güvenliği farkındalığı ve çalışanlarının iş güvenliği kültürünün ne kadar benimsediğinin tespiti için 1500 kişinin istihdam edildiği bir işletme seçilmiştir. Bu işletme bünyesinde, istatistiksel olarak % 5 güven aralığında, minimum 500 örnekleme dayalı, nicel veriler ağırlıkta olan makul paylaşılabilir verilerin sorulabildiği bir örnek büyüklüğüne karar verilmiştir. Seçilen örnekleme sorulmak üzere bu çalışmaya özel olan bir anket hazırlanmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Analizler çalışanların ''*Cinsiyet, Madeni Hâl, Yaş* ve *İş Tecrübesi*'' gibi demografik özellikleri esas alınarak yapılmaya çalışılmıştır. Çalışanların demografik özellikleri bakımından aralarında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık belirlemek için 12 ve 13 soru şeklinde iki ana bölümden oluşan toplam 25 soru hazırlanmıştır. . Hazırlanan anket soruları çalışanların genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına yönelik bulgular ve çalıştıkları iş yerine ait iş sağlığı ve güvenliğine ait bulguları tespit etmek üzere 2 bölüme ayrılmıştır. Bu sorular; hem çalışanların bireysel olarak farkındalık ve iş güvenliğine bakışını oransal olarak tespit edilmesini hem de demografik gruplandırmalar ile anlamlı farklılar tespit ederek yararlı veriler elde edilmesini sağlamıştır.

TEŞEKKÜR

Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Güvenliği Anabilim dalında yapmakta olduğum tez çalışmasında öncelikle tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup, değerli bilgilerini benimle paylaşan, kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olan saygı değer hocam Doç. Dr. Emel Ceyhun SABIR'a, tezimin metot kısmında ki kısıtlılıkları aşmam konusunda yardımlarını esirgemeyen SU OSGB ailesine ve anketimi icra ettiğim fabrika yönetimine, maddi manevi varlıklarını hissettiğim canım aileme teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER **SAYFA**

ÖZ I
ABSTRACT II
GENİŞLETİLMİŞ ÖZET III
TEŞEKKÜR V
İÇİNDEKİLER VI
ÇİZELGELER DİZİNİ VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ XIV
SİMGELER ve KISALTMALAR XVI
1. GİRİŞ 1
1.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi 2
1.1.1. İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerin Yönelik Yükümlülükler 3
1.1.2. Tedbir Alma Yükümlülüğü 4
1.1.3. Sağlık Organizasyonu Kurulması 5
1.1.4. İşçilerin Eğitimi ve Bilgilendirilmesi 6
1.2. Risk Değerlendirmesi ve Mesleki Risklerin Önlenmesi 7
1.3. Aktif Saha Gözlemi 9
1.3.1. Atölyeler Alanı Saha Gözlemi 10
1.3.2. Şantiye Alanı Saha Gözetimi 11
1.3.3. Ortak Alanlarda Saha Gözetimi 12
1.4. Koordinasyon Temelli İş İşleyişi 13
1.5. Mülakat Yöntemi 14
1.6. Tez Çalışmasının Amacı ve Hedefi 14
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR 17
3. MATERYAL ve METOD 21
3.1. Materyal 21
3.1.1. Seçilmiş Büyük Ölçekli ve Kurumsal İşletme 21
3.1.2. Seçilen İşletmede Çalışan Personel 23
3.2. Metod 25

4. ARAŞTIRMA BULGULARI 31
4.1. Katılımcıların demografik özellikleri 31
4.2. Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Yönelik Bulgular 32
4.2.1. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi 32
4.2.2. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi 46
4.2.3. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algısına Etkisi 59
4.2.4. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi 73
4.3. İş Güvenliği Farkındalığına Yönelik Bulgular 86
4.3.1. Cinsiyet Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi 87
4.3.2. Medeni Durum Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi 88
4.3.3. Tecrübe Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi 89
4.3.4. Yaş Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi 90
4.4. Genel Farkındalık Değerlendirmesi 91
5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER 95
5.1. Sonuçlar 95
5.2.Öneriler 98
KAYNAKLAR 99
ÖZGEÇMİŞ 103
EKLER .....
Ek 1:Anket Çalışması .....

ÇİZELGELER DİZİNİ **SAYFA**

Çizelge 4.1. Katılımcıların (500 kişi) demografik özellikleri ve dağılımı..... 32
Çizelge 4.2. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1) 33
Çizelge 4.3. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2) 34
Çizelge 4.4. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3) 35
Çizelge 4.5. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4) 36
Çizelge 4.6. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5) 37
Çizelge 4.7. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6) 38
Çizelge 4.8. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7) 39
Çizelge 4.9. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8) 40
Çizelge 4.10. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9)..... 41
Çizelge 4.11. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10)..... 42
Çizelge 4.12. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11)..... 43
Çizelge 4.13. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12)..... 44
Çizelge 4.14. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13)..... 45

Çizelge 4.15. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1) 47
Çizelge 4.16. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2) 48
Çizelge 4.17. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3) 49
Çizelge 4.18. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4) 50
Çizelge 4.19. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5) 51
Çizelge 4.20. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6) 52
Çizelge 4.21. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7) 53
Çizelge 4.22. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8) 54
Çizelge 4.23. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9) 55
Çizelge 4.24. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10) 56
Çizelge 4.25. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11) 57
Çizelge 4.26. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12) 58
Çizelge 4.27. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13) 59
Çizelge 4.28. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1) 60

Çizelge 4.29. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2) 61
Çizelge 4.30. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3) 62
Çizelge 4.31. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4) 63
Çizelge 4.32. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5) 64
Çizelge 4.33. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6) 65
Çizelge 4.34. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7) 66
Çizelge 4.35. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8) 67
Çizelge 4.36. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9) 68
Çizelge 4.37. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10) 69
Çizelge 4.38. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11) 70
Çizelge 4.39. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12) 71
Çizelge 4.40. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13) 72
Çizelge 4.41. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1) 74
Çizelge 4.42. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2) 75

Çizelge 4.43. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3)..... 76
Çizelge 4.44. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4)..... 77
Çizelge 4.45. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5)..... 78
Çizelge 4.46. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6)..... 79
Çizelge 4.47. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7)..... 80
Çizelge 4.48. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8)..... 81
Çizelge 4.49. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9)..... 82
Çizelge 4.50. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10)..... 83
Çizelge 4.51. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11)..... 84
Çizelge 4.52. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12)..... 85
Çizelge 4.53. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru14)..... 86
Çizelge 4.54. Cinsiyet Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına etkisi 87
Çizelge 4.55. Katılımcıların Medeni Durum Değişkeni İle Kurumsal Şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığının Değerlendirmesi 88
Çizelge 4.56. Katılımcıların Tecrübe Değişkeni ile Kurumsal şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığına Ait Anova Analiz Sonuçları 89

Çizelge 4.57. Katılımcıların Tecrübe Değişkeni ile Kurumsal şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığına Ait Tukey Testi Sonuçları..... 90
Çizelge 4.58. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Kurumsal şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığına Ait Anova Analiz Sonuçları 90
Çizelge 4.59. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Kurumsal Şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığına Ait Tukey Testi Sonuçları..... 91
Çizelge 4.60. Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Ait 13 Sorunun Farkındalık Değerleri 92

ŞEKİLLER DİZİNİ **SAYFA**

Şekil 3.1. Bradley Eğrisi 24
Şekil 3.2. Anket Soruları İlk 13 Soru Çarpıklık, Basıklık Histogramı 28
Şekil 3.3. Anket Soruları Son 12 Soru Çarpıklık, Basıklık Histogramı 30

SİMGELER ve KISALTMALAR

DÖF **:** Düzenleyici ve Önleyici Faaliyet
İSG **:** İş Sağlığı ve İş Güvenliği
İSGB **:** İş Sağlığı ve İş Güvenliği Birimi
IGU **:** İş Güvenliği Uzmanı
K.K.D **:** Kişisel Koruyucu Donanım
KOBİ **:** Küçük ve Orta Büyüklükte ki İşletmeler
SSK **:** Sosyal Sigortalar Kurumu
TÜİK **:** Türkiye İstatistik Kurumu

1. GİRİŞ

Ülkemizde iş güvenliği kültürüne yönelik yapılan çalışmaların pekçoğu Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler üzerine yapılmıştır. Bu çalışmalarda çalışan sayısının anlamlı sonuçlar elde etmek için yeterli olmaması nedeniyle büyük ölçekli ve kurumsallaşmış firmalarda yapılacak İş Güvenliğine yönelik çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Büyük ölçekli ve kurumsal nitelik taşıyan işletmelerde iş güvenliği kültürü üzerinde yapılan çalışmalar; veri paylaşımındaki kısıtlıklar, işletmenin iş güvenliğiyle ilgi konularda çalışanlara yeteri kadar güvenilememesi, üretim alanındaki gizlilik gibi, karşı işletmeler ve dış etkenlere karşı makul olmayacak bilgilerin dışa aktarımı endişesi gibi nedenlerden dolayı kısıtlı sayıdadır.

İş güvenliği konusu, önemi bilinmekle birlikte üretim alanında faaliyet gösteren, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için daha büyük pazar gücü olan büyük ölçekli işletmelere nazaran bir maliyet unsuru olarak görülmektedir. İş sağlığı ve güvenliği, işletmelerin işlerini yavaşlatan, görünmez maliyeti arttıran bir faaliyet olarak algılanması uygulamanın başarıyla gerçekleşememesinin en önemli nedenidir. Bu olumsuz algının ortadan kaldırılması için nedenlerin doğru şekilde ortaya konulması gerekir. İş sağlığı ve güvenliğinin işletmelerde uygulanması sırasında farkındalık analizlerinin yapılması bu konunun daha etkili şekilde yürütülebilmesine katkı sağlar.

Farkındalık, Türk dil kurumuna göre farkında olma durumu olarak belirtilen, yapılan işin inceliklerine kadar hâkim olma durumu olarak görülen sosyolojik bir kavramdır. İş güvenliğinde algı ise iş güvenliği riskleri üzerine çalışanlarda edinilen hâkimiyet olgusudur.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (No. 6331; 2012 (İSG Kanunu) 2012 yılında Resmî Gazete ’de yayımlanmıştır. 2012 yılından önce, iş sağlığı ve güvenliği konuları İş Kanunu, ilgili yönetmelikler ve başka bazı genel kanunlar ile düzenlenmekteydi. İSG Kanunu, faaliyet alanı veya çalışan sayısına bakılmaksızın

hem kamu sektöründe hem de özel sektördeki bütün işler ve işyerlerine ilişkin düzenlemeler içerir ve çalışanlar, stajyerler, işverenler ve vekillerini kapsar.

İş yerinde ve özellikle de büyük ölçekli işletmelerde temel olarak yapılan çalışmalarda incelenmesi gereken dört ana konu bulunmaktadır. Bunlar, iş sağlığı ve güvenliği biriminin nasıl çalıştığı, risk değerlendirmesi ve mesleki risklerin önlenmesi konusunun yürütülmesi, aktif saha gözlemi çalışmasının kapsamı ve mülakat yönteminin açıklanmasıdır. Bu çalışma kapsamına girdiği için, bu konular ana başlıklar halinde ve ilgili konular da alt başlıklar altında verilmiştir.

1.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi

Yönetmeliğin yayımından önce işyeri sağlık birimleri bulunan işverenler bu birimlerini İSGB olarak düzenlemelidir. Bu birimlerde; 50 ve daha fazla işçi çalıştırılan bütün işyerlerinde en az bir işyeri hekimi, sanayiden sayılan işlerin yapıldığı işyerlerinde ise en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilmedir. Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta bulunan işyerlerinde, işyerinde koruyucu sağlık hizmetlerinin sürekliliğini sağlamak üzere işverence hekim dışında diğer sağlık personeli de görevlendirilebilir. Ancak; Az tehlikeli sınıfta yer alan ve 1000 (bin) ve daha fazla işçi çalıştıran, tehlikeli sınıfta yer alan ve 750 ve daha fazla işçi çalıştıran, çok tehlikeli sınıfta yer alan ve 500 ve daha fazla işçi çalıştıran işverenler işyerlerinde İSGB kurmakla yükümlüdür. Bu işyerlerinde işyeri hekimi ve sanayiden sayılan işlerde ise iş güvenliği uzmanı tam gün çalıştırılmalıdır. Tehlike sınıfına göre yukarıda belirtilen sayıların altında işçi çalıştıran işverenler ise iş sağlığı ve güvenliği hizmetinin tamamını dışarıdan aldığı takdirde işyerlerinde bir ilkyardım ve acil müdahale odası ve bir ilkyardımcı bulundurmalıdır. Ancak, bu işyerlerinde yönetmelikte öngörülen bina ve donanım şartı aranmaz (http://www.istanbulvizyonosgb.com/, 2018).

İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği alanında çalışmaların anlaşılabilmesi; işverenin iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerin yönelik ve tedbir almaya yönelik yükümlülüklerin bilinmesi, sağlık organizasyonuna yönelik düzenlemelerin neler

olduğu, işçilerin eğitimi ve bilgilendirilmesi ile mümkündür Burada bu konulara kısaca değinilmiştir.

1.1.1. İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerin Yönelik Yükümlülükler

Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir (Yörü, 2009). Ancak; mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.

b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.

c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.

d) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

e) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.

1.1.2. Tedbir Alma Yükümlülüğü

İşverenin alt işverenle birlikte tedbir alma yükümlülüğü İSİG mevzuatında da belirtildiği gibi bir yasal bir zorunluluktur. Aksiyon almak deyimi, ramak kala, iş başı eğitimi gibi iş tanımları tedbir almanın önemli süreçleridir.

Tedbir almak, iş güvenliği literatürlerine "aksiyon almak" diye geçmiştir. Bunun için de günümüzde eski sistem fotoğraf makineleri veya telsiz kullanımları yerine telefonlarda bulunan ortak haberleşme ağları kullanılmıştır. Örneğin yüksekte çalışma yapılan bir bölgede kişisel koruyu donanımı (K.K.D.) bulunmadan çalışma yapan bir çalışanın anlık çekilen fotoğrafı akıllı telefonlarda yüklü olan ortak haberleşme ağlarında ki gruplara atılarak işverenin bilgilendirilmesi sağlanır. Uygunsuzluğu tespit eden ana firma, iş güvenliği birimi çalışanı ise ortak oluşturulan iletişim grubuna fotoğraflı bildirim yaparak riski tanımlar; -'Kataforez bölgesi yüksekte çalışma yapan çalışan paraşüt tipi emniyet kemeri kullanmamaktadır. İvedilikle aksiyon alınması gerekmektedir' şeklinde. Bu bildirim ile, alt işverenin iş güvenliği birimi ve alt işveren yetkilisine ulaşım sağlanmış ve tedbir alınması için gereken süreç hızlandırılmıştır.

Ramak kala olayı; iş yerinde meydana gelen ve çalışanı, iş yerini ya da ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaydır. Günlük hayatta "Az kalsın" veya "Kıl payı" diye anlatmaya başladığımız olaylar olarak da tanımlayabilir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununu gereğince; her türlü ramak kala olayların kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu tip olayların kayıt altına alınarak raporlanması iş kazalarını önlemesi için hayati önem taşımaktadır.

İşbaşı eğitimleri; İş başı konuşmaları, ikazları ve sistemli olarak her iş başında anlatılan tedbir almanın temelini oluşturan eğitimlerdir.

Tedbir almak için iş akışına göre bir konu belirlenir ve bu konunun belirlenmesi iş güvenliği uzmanlarının iş akışı takibi yeteneğine bağlıdır. Daha sonra iş başı konuşması hazırlanır, aktarılan bilgilerin ana hatları çıktı olarak talimatlar şeklinde işbaşı eğitimine katılan çalışana imzalatılır. Bu çalışma sahada

bölge bölge veya tedbir alınan alanda geniş katılımla da yapılabilir. Örneğin yüksekte çalışma konulu bir işbaşı eğitimi sonrasında yüksekte çalışan çalışanın neden K.K.D kullanması gerektiği bilgisi detaylı verildiği için K.K.D'siz çalışma olasılığı düşecektir. Eğitime rağmen yüksekte uygunsuz çalışma yürüten çalışan aksiyon alınarak çalışmasından alınıp eğitime tekrar tabi tutulmaktadır. O sırada ayağının kayması gibi bir olasılık kıl payı düşmesine neden olacağı için bir ramak kalmaya neden olmuştur ve kaydı tutulmalıdır. Bu tip uygunsuzluklar yönetmelikler ile desteklenen cezai işlemler doğrultusunda yazılı ihtarlar ve akabinde iş aktinin fesihi gibi sonuçlar doğurabilmektedir. İş güvenliği kuralları ihlali ile iş aktinin fesihi çalışanın haklarının yasal olarak geçersiz sayılması gibi nedenlere yol açar ve bunun da çalışan tarafından vuku bulan doğal bir patron baskısı olarak algılanmasına neden olur.

İşletme körlüğü, tedbir alma gibi önemli bir olgunun etkisini kısıtlar bu anlamda da işverenin İSG biriminin denetimi elzemdir sürekli aynı uygunsuzları görmelerinden dolayı aşinalık yaratan uygunsuzluklar bir süre sonra es geçilir ve tehlike arz eder. İşverenin denetim mekanizması işletme körlüğünü kısmi de olsa azaltacağı için uygulanması yararlı bir iş güvenliği politikası olarak göz önünde tutulmalıdır.

1.1.3. Sağlık Organizasyonu Kurulması

Sağlık organizasyonu için iş yerinde iş yeri hekimi bulundurmak ve iş yeri sağlık birimi oluşturmak gerekmektedir. İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz (Özcan, 2009).

İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede yapılması gerekenler aşağıda sıralanmıştır:

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

d) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

e) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

1.1.4. İşçilerin Eğitimi ve Bilgilendirilmesi

İş sağlığı ve güvenliği; işyerlerinde, işin yürütülmesiyle ilgili oluşan tehlikelerden, sağlığa zarar verebilecek koşullardan korunmak ve daha iyi bir çalışma ortamı yaratmak amacıyla yapılan tüm sistemli çalışmalardır. Bu çalışmalar devlet, işveren ve çalışanların üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri ile sağlanabilmektedir. Eğitimler, bu kapsamda işverenin sorumlulukları içinde önemli yere sahiptir. Eğitimlerin amacı; çalışanları yapılan iş ve koşullar hakkında bilgilendirmek ve doğabilecek tehlike ve risklere karşı kendilerini koruma adına bilinçlendirmektir. Eğitimler çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden almaları gereken eğitimler ile başlar. Temel eğitim, Yüksekte çalışma, Kapalı alan, Acil durum, İlkyardım, Arama kurtarma, Ergonomi, Hijyen, gibi Yüksekte çalışma ve Kapalı alan eğitimleri ise hem teorik hem de uygulamalı olarak sahada verilmektedir. Saha tanıtılır ve risk analizi üzerinden bölüm ve birimlere göre işbaşı oryantasyon eğitimleri yapılmaktadır.

Eğitimler, çalışanla birebir, çalışma talimatlarının paylaşımı ile devam eder. Kullanılacak koruyucu ekipmanların işlevinden kullanılma amacına, korunmasından doğru kullanılmasına yönelik bilgilendirme yapılır. Gün içinde

işbaşı eğitimi saha İSG ekiplerince bölüm ve birimlerde verilir. Ramak Kala, İş kazası, Uygunsuz çalışmalardan sonra çalışan personellere bilgilendirme ve gerekli önlemler ile ilgili eğitim tekrarları yapılır. İş kazaları ile ilgili bültenler hazırlanır. Dinlenme alanlarına personel soyunma odalarına ve bilgilendirme tahtalarına hazırlanan bültenler asılarak bilinçlendirmek için çalışmalar yapılır. Bültenlerde kazanın tanımı yapılır, yer ve durum bilgisi paylaşılır, potansiyel riskler tanımlanır, tarih bilgisi verilir, kazanın nasıl olduğu anlatılarak çalışanlara tehlike ve riskler anlatılır, kazanın şiddetini düşüren etkenler var ise anlatılır ve yapılması gerekenler ile ilgili bir ön izleme oluşturulur. Kazanın nedenleri kök neden analizi ile araştırılıp temel sebeplere gidilir ve bunlar paylaşılır. Son olarak kazadan öğrenilen derslerin tanımlaması ile yapılması ve yapılmaması gerekenler çalışanlara aktarılmaktadır.

1.2. Risk Değerlendirmesi ve Mesleki Risklerin Önlenmesi

Risk değerlendirmesi, çalışma alanlarında var olan veya dolaylı olarak dış etkenlerden kaynaklı tehlikelerin saptanarak, bu tehlikeler üzerine analitik çalışmalar yapılarak, kontrol uygulamalarıyla tehlikeyi en aza indirme için yapılan çalışmalardır.

Saptanan tehlikelerden kaynaklanabilecek risklerin hangi sıklıkta oluşabileceği ile etki alanında kimlerin, ne şekilde ve nasıl bir şiddete maruz kalacağı belirlenir. Risklerin belirlenmesi sonucunda işletmenin türüne ve özelliklerine göre belirlenen risklerin nitelikleri de göz önünde bulundurulur ve ulusal/uluslararası standartlar esas alınarak analiz edilir.

Çalışma alanında tanımlanan tehlikelerden kaynaklanabilecek risklere göre; oluşabilecek bir iş kazasının, ramak kala veya ileriki zamanda nüfus edecek bir meslek hastalığının hangi çalışmayla, hangi etki sürecinde ne kadar etki edeceği belirlenebilir. Örneğin; boyahane atölyesinde kullanılan kimyasal boyaların etki ettiği kişilerin sayısı, hangi sıklıkta ve ne kadar maruz kaldığı, bu maruziyete göre ileride nasıl bir sağlık problemiyle karşılaşacağına cevap arar… Müdahale edilmesi

ve kontrol altına alınması için süreç gerektiren tehlikelerde, tehlike ve risk sınıflandırmalarına göre uygulanacak tedbirlerle termin süreleri belirlenir. Çok tehlikeli bir risk faktöründe hemen önlem alınması gerekir ve periyodik olarak iyileştirmeler yapılır. Tehlikeli riskler için orta düzey tehlike arz ediyorsa termin süresi ve müdahalesi çok tehlikeliye karşı daha fazladır ama düşük tehlikeli risk faktörlerinde termin süresinden ziyade önlemin alınıp alınmadığı kontrol edilerek tespit edilen riskin unutulmaması ve işletme körlüğüne neden olmadan bertaraf edilmesi gerekir.

Daha sonra risk kontrol adımları tehlike sınıflamasına göre değişkenlik gösterebilir düşük risk teşkil eden tehlike faktörlerinde ivedilikle çözüm üretip riski makul seviyeye çekilir. Örneğin; seyyar elektrik panolarının sorumlusu dışında açılıp aktif hale getirilmesi, kilit takma sistemiyle anahtarında sadece elektrik pano sorumlusunda bulunması, elektrik panosuna yetkilinin isminin ve iletişim numarasının asılması ve uyarıcı levhalarla desteklenmesi kısa sürede alınacak ve tehlikeyi makul seviyeye çekecek düşük risk çabuk terminle çözülebilecek örneklerdir.

Yüksek ve orta derecede risk teşkil eden faktörler için kontrol adımları sıralanır en başta tehlikeyi kaynağında yok etme sonra toplu koruma ve daha sonra kişisel korunma yöntemleriyle risk faktörleri makul seviyelere çekilmektedir.

Örneğin; demir konstrüksiyon inşaat alanında sandviç panel montajı yapan bir işletmenin yüksekten düşme olasılığı yüksek derece risk teşkil etmektedir. Düşme olasılığını azaltmak için öncelikle yüksekte çalışma yapılacak alanın köşeleri bariyerle ile sınırlandırılmalıdır. Eğer yapılamıyorsa güvenlik ağları ile toplu koruma yöntemleri uygulanır veya yaşam hatlarına düşüş sönümleyiciler vasıtasıyla kişisel koruyucu donanım ile güvenlik tedbiri alınır.

İş güvenliği uzmanlarının riskleri kabul edilebilir seviyeye çekme hususunda işi durdurma yetkisi yoktur ancak öneride bulunabilirler. Çok acil bir şey ise kişi gözetmeksizin herkes işi durdurabilir. Orta dereceli risk teşkil eden işlerde kontrol adımları belirlenir alınacak tedbirler işverene sunulur ve

denetimlerle periyodik olarak kontrol edilir. Az tehlikeli risk teşkil eden faktörlerde düşük maliyetlerde ber tarafı mümkünse çalışma hemen yapılır ve sonra ki denetim için az risk teşkil eden uygunsuzluğun büyük risk teşkil edecek şekilde potansiyelinin yükselmemesi için çalışma yapılmalıdır.

Her çalışma ortamında risk vardır önemli olan tehlikeyi görebilmek ve riski tanımlamaktır. Tespit edilen riskleri en makul seviyeye indirerek bertaraf etmek, tekrar risk teşkil etmesini engellemek en son kontrol etmek gerekmektedir. Denetim; sadece iş güvenliği için değil her alanda önemli olgudur. Mühendislik açısından baktığımızda yol yapımı projesinde bulunan bir şirketin yaptığı yolların ömrü, aynı şirketin aynı mühendis ve çalışanlarıyla, aynı malzeme ile daha kötü hava şartları ve çevre koşullarına rağmen ömrünün daha az olmasının nedenidir.

İş güvenliğinde denetim mekanizması iç ve dış denetleme olarak ikiye ayrılır. Risk değerlendirmelerinde iç denetimin önemi aktif saha turları ile mümkündür ve riskler yerinde gözlenerek kontrol atına alınmaya çalışılmalı, yetkililere bildirilmeli, tebliğ edilmeli ve ikaz mekanizmasıyla desteklenmelidir.

Risk analizinin dokümantasyonu son aşama olup önemli bir unsurudur. Çok tehlikeli işlerde 2 yıl, tehlikeli işlerde 4 yıl, az tehlikeli işlerde ise 6 yılda bir yenilenmektedir. Risk analizi hazırlanırken işyerinin ünvanı, adresi, işveren adı, ataması olan iş güvenliği uzmanı adı, ataması olan iş yeri hekiminin adı, bakanlıkça verilmiş belge numarası, tarih ve geçerlilik süresi bulundurulmalıdır. Risk değerlendirmesi farklı bölümler altında yapılır, yöntem ve yöntemler önem ve öncelik sırasına göre analiz edilir. Önleyici tedbirler risk seviyesine göre belirlenir. Her sayfa ayrı paraflanıp imzalanır denetimlerde gösterilmek üzere arşivlenir.

1.3. Aktif Saha Gözlemi

İş kazalarının kabul edilen nedenleri; tehlikeli davranış, tehlikeli durum ve önlemez kazalardır. Tehlikeli davranış ve tehlikeli durum kaynaklı kazaların hepsi önlenebilir. Önlenemeyecek kazalar ise doğal afetler benzeri olgulardır. Saha gözlemleri içerde denetleme ve dışarda denetleme yoluyla yapılır. Dış denetmeyi

devlet yapar. Devletin birinci derecede sorumluluk ve görevi var. 4857 İş Kanunu'nun 91. Maddesine göre: "Devlet, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder. Bu görev Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı ihtiyaca yetecek sayı ve özellikte teftiş ve denetlemeye yetkili iş müfettişlerince yapılır**"** (http://www.isbilosgb.com./, 2018). İç denetleme ise işletmenin kendi bünyesinde oluşturduğu İSGB ile veya dışardan destek aldığı OSGB tarafından yapılır.

İşletmedeki aktif saha gözlemi iç denetlemenin bir parçası olup, en başta işveren ve direktörler tarafından daha sonra iş sağlığı ve güvenliği birimince, eğer fabrika içerisinde anahtar teslim bir inşaat alanı varsa da ana yüklenici olan inşaat firmasının iş sağlığı ve güvenliği birimiyle yapılır. Yapılan saha denetimleri, iş güvenliği uzmanlarının sorumluluk alanlarındaki iş başı eğitimleri ve edinilen iş planlaması gibi veriler iş güvenliği uzmanlarının yaptıkları toplantılarda paylaşılır ve raporlanır.

1.3.1. Atölyeler Alanı Saha Gözlemi

İşletmenin İSG birimi tarafından atanan uzman; risk analizini, acil durum eylem planını, uygulama takvimini ve eğitim takvimini göz önünde bulundurur. Tespit edilen uygunsuzluklar, ekip başların da olduğu bir sosyal iletişim ağına fotoğraflı olarak aktarılır ve bilgilendirme sağlanır. İş güveliği uzmanı, sahadaki kıdemli çalışanlar olan postabaşları ve ustabaşları ile birlikte fikir alışverişinde bulunur ve uygunsuzlukların iyileştirilmesini yapar.

Saha turlarında tespit edilen uygunsuzluklar yetkili kişilere rapor olarak sunulur. Belirli bir termin süresi verilir ve bu raporlardaki belirtilen uygunsuzlukların giderilerek raporun kapatılması talep edilir. Uygunsuzluğu giderilen durumun belirli aralıklarla kontrolü sağlanır. Aynı uygunsuzluğun tekrarlanması adına saha çalışanlarına eğitim verilip akabinde uyarı da verilebilmektedir. Uygunsuzluğun 2. Tekrarı halinde cezai işlem uygulanır.

Saha kontrol edilirken tehlikeli davranışlar bire bir anında müdahale ile giderilirken, tehlikeli durumlar için DÖF dosyaları açılarak periyodik kontroller ile veya kaynağında müdahale ile bertaraf edilir. Tehlikeli davranış için örnek verilirse; Araç montaj atölyesinde tavan vinçlerinin operatörlüğünü yapan çalışanın yüksek tonajlı malzeme kaldırırken telefonla uğraşması sonucu dikkatinin dağılmasıyla olumsuzluk meydana gelebilir. Çalışan uyarılır, çalışma yaparken telefon kullanması fotoğraflanabilirse fotoğraflanır. Tekrarı halinde fotoğraflı tutanak tutulup cezai işlem uygulanır. Tehlikeli durum örneği ise aynı atölyede canlı enerji hatlarının çalışma alanlarında, geçiş yolu güzergâhlarında ve iletkenliği olan malzeme istiflerinin yakınından geçirilmesidir. Canlı enerji hatlarının besleme yerinden itibaren izole edilmesi gerekmektedir.

İş güvenliği uzmanları, kapalı alan teşkil eden bölgelerindeki ecza dolaplarının durumunu, yangın söndürücülerinin durumunu ve periyodik kontrolleri için tarihlerini, acil çıkış levhalarının deforme olmuşsa iyileştirmesini de denetler.

Çalışanlar da, iş güvenliği uzmanlarının göremedikleri riskleri kendilerine bildirerek iş güvenliği konusundaki hassasiyetlerini gösterirler. İşi yapanın işe ve risklerine hâkimiyeti en tecrübeli uzmandan daha fazladır. Çalışanların yaptıkları işin risklerini bilmesi ve bu riskleri işlerinin yavaşlamasına neden olsa bile bildirmesi bir farkındalık örneğini oluşturur. Çalışanların kişisel koruyu donanımlarını uyarılmaya ihtiyaç duymadan kullanması iş güvenliği kültürünü edindiklerini gösterir. Kişisel koruyucu donanımını takmayan bir yeni çalışan varsa eski çalışanlar tarafından uyarılmasında iş güvenliği konusundaki hassasiyetlerini işletmede iş güvenliği konusundaki farkındalığının güçlü şekilde sağlandığının kanıtıdır.

1.3.2. Şantiye Alanı Saha Gözetimi

Şantiye alanı, fabrika içerisindeki üretim prosesine göre yenilenmesi gereken alanı işaret eder. Bu alanın tamamlanması için, bir firmayla (taşeron, alt

firma) anahtar teslimi şeklinde anlaşılır. Şantiye alanı olarak belirlenen bu alandaki iş güvenliği anlaşılan firmanın kendi iş sağlığı ve güvenliği birimi veya anlaştığı OSGB'den alınan destek ile sağlanır. İşveren, bu alanlardaki denetimlerini kendi iş güvenliği biriminin öncesi/sonrası raporlarıyla veya DÖF dosyalarının kontrolüyle yapar. İş sağlığı ve güvenliği birimi de bu verileri şantiye sahasındaki uygunsuzlukları denetleyerek toplar. Anlaşma yapılan firmanın iş sağlığı ve uzmanları da uzmanlar tarafından denetlenir.

Şantiye alanı gözetimini genellikle proses için anlaşılan firmanın iş güvenliği uzmanları yapar ve bu uzmanlar işletmenin iş sağlığı ve güvenliği birimiyle dolaysız bir şekilde irtibat halinde temasta bulunur. İşveren bu temasların dışında kalır ve toplantılarda alınan kararların işverene danışılacağı hususlar haricinde yetkinlik iş güvenliği birimlerinin inisiyatifindedir. Bu durum iş güvenliği kültürüne önemli bir etkidir. Bu bağlamda profesyonelinin bu işi yapması gerektiği konularda tam yetki ile iş güvenliğini sağlaması taşeron firma iş güvenliklerinin de ana işletme İSG biriminin de görevlerini yapmasını kolaylaştırır.

Taşeron firmadaki iş güvenliği algısı, ana işletmenin iş güvenliği biriminin yaklaşımları ile direkt olarak ilgilidir. Denetim mekanizmasının yanı sıra yol gösterici ve kurumsal kimliğinin etkisi, alt firmadaki iş güvenliği kültürünü doğrudan etkilemektedir. Örneğin: her uygunsuzluk veya ramak kala tutanağının, öncesi/sonrası, kaza tutanağı, aylık güncel SGK bildirgeleri, tarihi geçmiş eğitim ve raporların listesi güncel personel listesi gibi evrakların düzenli talep edilip istenmesi kurumsal etkileşimin bir sonucudur.

1.3.3. Ortak Alanlarda Saha Gözetimi

Ortak çalışma alanları, denetim mekanizmasının hat safhada olduğu alanlardır. Ortak çalışma alanlarında iş zamanlamalarının ve alanların çakışması yüksek risk teşkil eder. Karşılaşılan ramak kalma vakaları da genelde bu alanlarda oluşur. Basit bir örnek olarak, sac trapez montaj işlemi yapılırken eş zamanlı yüksekte çalışma altında radiant bağlayan demirciler risk altındadır. Bu riskin

çözümü basittir: İş durdurulup demircileri alandan uzaklaştırmak. Ancak, gerçekçi olarak bakıldığında bu çözümün çoğu şantiyelerde mümkün olmayabilir. Bu tip durumlarda iş güvenliği uzmanları başka çözüm üretmek zorunda kalır. Örneğin işin akış yönünü birbirlerine ters yönde devam ettirmek için firma mühendislerinden yardım almak ve koordine etmek gerekmektedir. Alanda yapılacak çalışmalar için iş izinleri gerekmektedir.

1.4. Koordinasyon Temelli İş İşleyişi

Çalışanın işe girişinden itibaren belirli prosedürler uygulanır. Öncelikle çalışanın doktordan ek 2 sağlık raporu daha sonra sağlık durumunun işe elverişliliğine göre SGK'dan işe giriş bildirgesi alınır, fabrika kapısından giriş için asgari şartları yerine getirilir. Kapı güvenlikten arama ile bilgilendirilen iş güvenliği birimi çalışana bir dizi eğitimler verir. Bu eğitimler; yüksekte çalışma eğitimi, genel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi, daha sonra yapacağı işe göre talimatnameler okutulur ve imzalatılır. Talimatnameler işe giriş yapan çalışanın görevine değişir örneğin demir işinde çalışacak çalışana demir işleri talimatı ve demir kesme makinaları talimatları okutulur ve imzalatılır. Başka firmadan geliyorsa çalışandan geçici görevlendirme istenir. En son kişisel koruyu ve donanım zimmet formu hazırlanır iş alanına göre K.K.D'ler teslim edilir ve zimmet formu doldurulup imzalatılır.

Çalışan, taşeron firmanın çalışanı ise daha önce kendi iş sağlığı ve güvenliği birimi sonra ana işletmenin iş sağlığı ve güvenliği birimin den evrakları tekrar kontrol edilir. Ana işletmenin oryantasyon eğitimden sonra çalışmasına izin verilir. Belirli aralıklarla çalışanlar tekrar mevzuattaki gibi eğitimlere tutulur. Bunu hem alt firma hem de işveren yapmak zorundadır.

İşe başlatılan çalışanlar alışma süreci boyunca gözlemlenir. İş kazalarının nedenleri arasında hâkim olmadıkları çevre şartlarından kaynaklı tehlikeli durumlar vardır. İş güvenliği kültürünü oturtması sahada ve fabrikada tecrübeli iş

arkadaşlarıyla olan etkileşimleriyle doğru orantılıdır. İş sağlığı ve güvenliğinde yeni başlayanların farkındalığının gelişmesi bu etkileşim ile mümkün olacaktır.

1.5. Mülakat Yöntemi

Mülakat yöntemi, çalışana bire bir sorulan sorulara verilen cevaplara yönelik veri aktarımını sağlayan yöntemdir. Verilerin güvenilirliği, gözlem ve anket yöntemlerinden gelen verilere göre zayıftır. Ana işveren iş güvenliği uzmanlarıyla yapılan mülakatlar genelde toplantılarda edinilen bilgiler, direk uzmanlara sorulan sorular ve yeni alınan kararların sorgulanması şeklindedir.

Birebir mülakat yöntemi işe ilk girişte oryantasyon süreciyle doğrudan bağlantılı olup, çalışılan alanı tanımak için geçen sürede bire bir ana işletme İSG biriminden edinilen yararlı bilgilerden oluşur.

1.6. Tez Çalışmasının Amacı ve Hedefi

Bu çalışmada, büyük ölçekli kurumsal bir imalat işletmesinde iş güvenliğine yönelik çalışanların farkındalığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu konudaki yapılan araştırmaların büyük ölçekli işletmeler yerine daha çok genellikle küçük ve orta ölçekli firmalarda olması çalışmanın büyük ölçekli işletme örneğine katkıda bulunmaktadır. Büyük ölçekli imalat yapan işletmeler, tehlike ve risklerin yoğun olduğu işletmelerdir. Büyük ölçekli işletmelerin tamamının kurumsal olmadığı bir gerçektir. Bu çalışmada, elde edilen verilerin güvenilirliğini güçlendirmesi açısından, seçilen işletmenin kurumsal olmasına önem verilmiştir. Çalışmada aktif saha çalışması esas alınmıştır. Çalışmanın kapsamını belirleyebilmek için, küçük ölçekli ve iş güvenliği hususunda dışardan destek alan işletmelerde iş güvenliği farkındalığı çalışmaları incelenmiştir. Yapılan önceki çalışmalardan iş güvenliğinin sadece yasal yükümlülük gözetildiği için sağlanmaya çalışıldığı ve iş güvenliği farkındalığının zayıf bir tutum olduğu görülmüştür. Tezin amacı, bu tutumun büyük ölçekli işletmelerdeki durumunu ortaya koymak, bu tutumun cinsiyet, yaş, tecrübe gibi değişkelerle hangi düzeyde değiştiğini analiz

etmektir. Çalışmada seçilmiş işletmenin 500 çalışanına, farkındalığı ortaya koyacağı düşünülen ve bu çalışmaya özel olarak geliştirilen 25 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Çalışanlar işletmenin ana çalışanlarıdır. Anketin uygulanmasında ve güvenli veri alınmasında, işletme sorumluları, işverenin iş güvenliği birimi, işletme çalışanlarının tabi olduğu sendika temsilcileri katkı sağlamıştır. Bu şekildeki bir işbirliği koordinasyonu işletmenin kurumsal yapısının çalışma açısından önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Anketten alınan cevaplar, istatistiksel analiz teknikleri ile analiz edilmiş ve sonuçları seçilmiş demografik değişkenlere göre ayrı ayrı tartışılmıştır.

Çalışmanın ana hedefi; sonuç olarak ortaya konan bulgularla, sadece büyük ölçekli firmalara değil KOBİ'lere de farkındalığın nasıl tespit edilebileceğine örnek olmak ve iş güvenliği alanında ülkemizde mesafe alınmasına katkıda bulunmaktır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

İş sağlığı ve güvenliği algısına yönelik çalışmalar henüz sınırlı sayıda olup farklı sektörlere yönelik ve genellikle küçük ölçekli işyerlerinde yapılan çalımalardır. Burada konu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar kronolojik olarak özetlenmiştir.

Ward E. (2002), Malta'nın Avrupa Birliğine üyelik süresince iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ülke yasalarının OHSA yasalarına göre düzenlendiğini anlatmıştır. Malta içerisinde belirtilen şartlara paralel düzenleyici çerçevenin 1994 yılından beri gelişimini anlatmıştır.

European Committee,(2007), Hem ekonomik hem de insani nedenlerden ötürü, iş sağlığı ve güvenliğinin toplumun politik gündeminde de önemli bir yer tuttuğu ifade edilmitir. Rekabet gücü ile istihdam ve üretkenliği arttırma taahhüdünün, Lizbon stratejisinin merkezinde olan ilgili herkesin ek çaba göstermesi gerektiğini anlatmıştır.

Gündüz ve Gökhan (2007), Küçük Ölçekli İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Tedbirlerinin Uygulanabilirliği konulu çalışmalarında küçük, mikro ölçekli işletmelerin Türkiye ekonomisindeki yeri, iş sağlığı ve güvenliği kavramını işverenin İSİG mevzuatından doğan yükümlülükleriyle birlikte ele alıp öneriler sunmuşlardır.

Ovacıllı (2007), Kobilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Durumları, Kobilerin İSG Konularına Yaklaşımları, Risk Algıları ile Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Tespiti ve İSG Yönetim Modelleri ile ilgili çalışmasında, iş sağlığı ve güvenliği durumu, işletmelerin İSG'ni nasıl algıladıkları konusunu arştırmışlardır. Çalışmanın diğer bir amacı, KOBİ'lerde iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesi için ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmaları, iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemlerini, iş sağlığı ve güvenliği hizmeti modellerini, güvenlik kültürünün geliştirilmesi için yapılabilecekleri içeren çalışmaların ortaya konulması şeklindedir.

Bıyıkçı (2010), "İş Sağlığı ve Güvenliğinin Sağlanmasında İş Güvenliği Uzmanlığı" çalışmasının ilk bölümünde İSG ile ilgili kavramlar üzerinde durulmuş ve bu konuda Türkiye'deki genel bakış tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmaya temel ikinci bölümde öncelikle "iş güvenliği uzmanı" kavramının değişik ülkelerde nasıl ele alındığı incelenmiş, daha sonra kavramla ilgili ülkemizdeki mevzuat süreci detaylandırılarak iş güvenliği uzmanının nitelikleri, eğitimi, görevleri, çalışma usul ve esasları açıklanmaya çalışılmıştır.

Candemir (2014), Metal yüzey kaplama sektöründe iş sağlığı ve güvenliği, karşılaşılan riskler ve bir risk analizi uygulamasını incelediği çalışmasında; radyatör üretimi yapan ve üretim sırasında krom, nikel ve bakır kaplama işlemleri yürütülen bir firmada çalışanların karşı karşıya kaldığı tehlike ve riskler ile bu risklere karşı alınması gereken önlemler risk değerlendirmesi metotlarından L tipi matris ve Kinney Metodu kullanılarak incelenmiştir

Ölmez (2014), Hazır Giyim işletmelerinde İş sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarını ele alan hazır giyim işletmelerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının incelenmesi çalışmasında; araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama teknikleri, verilerin analizi ve değerlendirilmesini yapmıştır. Tukey analizi ile yapılan araştırma sonucunda, "iş güvenliği bulundurma" ve "iş güvenliğini gereksiz görme" durumlarına göre kazaların oranları belirlenmiştir.

Ergüt (2015), "İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Sağlanmasında Önleyici Uygulamaların Önemi" şeklinde bir çalışma yapmıştır. Araştırmacı, işletmelerde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanmasında önleyici uygulamaların önemine değinmiş ve işletmelerde "önlemek ödemekten ucuzdur mantığı" ile hareket edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Çalışmada, işyerlerinde tehlike kaynaklarını ortaya çıkartıp bunlardan oluşabilecek risklerin kontrol altına alınması, oluşabilecek iş kazaları ve hastalık risklerini azaltılmasında etkili olacağı ve çalışanların günlük çalışmaları sırasında karşılaşabilecekleri tehlikeler ve risklere karşı iş güvenliği bilincini geliştirmek amacıyla uygun olarak iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının hayata geçirilmesi gerektiğini tezini savunduğu bir

çalışmadır. Bu çalışma, eğitim konularına odaklı bir çalışma mevcut olup veri toplamada TUİK, SSK gibi kurumlardan faydalanılmıştır.

Han (2015), "İnşaat Sektörü Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Farkındalıklarının Belirlenmesi" isimli çalışmasında bir alan araştırması yapılmış, anket yöntemi ile 10 kişilik gruplara 38 adet soru sorularak veriler toplanmıştır. Araştırma parametreleri; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek durumu, İSG eğitimi, iş başı eğitimi, alt işveren bulundurma durum, İSG eğitim tekrarları ve tatbikat tarihleri olarak belirlenmiştir. Anket sorularına verilen yanıtlar bu değişkenler üzerinden değerlendirilmiştir.

Kanat (2015), ""Gıda Üretim Sistemlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İncelenmesi ve Önleyici Tedbirlere Yönelik Risk Analizlerinin Yapılması" konulu çalışmasında, gıda üzerinde bir üretim prosesini incelemiş ve yapılan risk analizleriyle önlemler sunmuştur.

Bardakçı (2016), uluslararası inşaat projelerinde ulusal kültürün İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına olan etkisinin incelemiştir. adlı Ulusal kültürün iş sağlığı ve güvenliğine yönelik etkisinin olup olmadığı analiz edilmiş ve Hofstede'nin boyutlarına ait ölçüler ve iş güvenliği davranışlarının, ülkeler ile anlamlı ilişkisi olup olmadığını araştırmıştır.

Çelik (2016), Gaziantep'te Bir Tekstil Fabrikasında Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Bakışını ele alan çalışmasında; öncelikle kültür, güvenlik kültürü ve örgütlenme kültürü hakkında tanımlayıcı bilgiler verilmiştir. Seçilen tekstil fabrikasındaki riskler ve çözüm önerileri belirlenmiştir. Bu çalışmada anket yöntemi de kullanılmış olup, anket ile çalışanların İSG'ye bakışı ele alınmıştır.

Uzunömeroğlu (2016), Türkiye'deki yapım şirketlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin değerlendirilmesi çalışmasında, Türkiye'deki inşaat sektöründe iş sağlığı ve güvenliği etkileyen faktörler ve bu faktörlerin nasıl iyileştirilebileceğini ortaya koymuştur. Bu çalışmada, güvenlik düzeyini hesaplamak adına, ana faktörlere bağlı olarak bir anket uygulanmıştır.

Yıldız (2016), işletmelerde iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları farkındalığının tespiti ve acil durum planlarının uygunluğunu araştırmış olup, araştırma için hipotezler belirlenmiştir. Araştırmada, ankete izin verilmeyen kurumların çoğunlukta olduğu belirtilmiştir. Bu çalışma kamu ve özel işletmelerin yöneticileri, iş güvenliği uzmanlarıyla yüz yüze görüşme metoduyla yapılmak üzere yarı-yapılandırılmış mülakat ve çalışanlara uygulanmak üzere anket hazırlanmıştır. Sonuçlar, eğitim, gözetim, kişisel tutum ve yönetim olarak dört ana faktör altında olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonunda işyeri güvenlik düzeyi belirlenmiştir. Bunlara ek olarak bu çalışmada, inşaat firmalarının büyüklükleri ve deneyimleri arasındaki ilişki ve güvenlik seviyeleri de çalışılmıştır. Sonuçlara göre, inşaat firmalarının büyüklükleri ve deneyimleri arasında bir ilişki olduğu görülmüş ve bu ilişkiye bağlı olan Türkiye'deki iş güvenliği düzeyinin genel olarak geliştirilebileceği belirlenmiştir. İş güvenliği seviyesinin eski ve büyük işletmelerde yeni ve küçüklere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

3. MATERYAL ve METOD

3.1. Materyal

Bu çalışmada, iş güvenliğinin etkin bir şekilde uygulandığı, kurumsal ve büyük ölçekli bir işletme seçilmiştir. Tez çalışmasının konusu, seçilmiş bu işletmenin ana çalışan topluluğu üzerinde uygulanmıştır. Burada, öncelikle çalışma yapılan işletmenin yapısı iş güvenliği açısından tanıtılmış daha sonra işletmenin çalışanlarıyla ilgili bilgi verilmiştir. En son çalışmada kullanılan yöntemler anlatılmıştır.

3.1.1. Seçilmiş Büyük Ölçekli ve Kurumsal İşletme

Tez konusuna uygun olarak seçilen işletme; büyük ölçekli ve kurumsal nitelikte olup ülkemizin üretimine katkı sağlayan, imalat alanında faaliyet gösteren bir otomotiv fabrikasıdır. İşletme, gerek istihdam gücü gerekse kurumsal nitelikler açısından bölgenin iş kaynağı olmasının yanı sıra ülkemizin kalkınmasında da etkin rolü olan bir endüstriyel sanayi kuruluşudur. İstihdam gücü açısından geniş bir çalışan kitlesine iş olanağı sağlayan fabrika, uzun zamandır kurumsal yapıdadır.

Tez çalışması için seçilen işletme aktif saha çalışmalarına önem veren, iş güvenliği konusunda yetkinliğe ulaşmaya amaçlayan bir işletme olduğu için tez çalışma konusunun yürütülmesi ve sonuçlanmasında, gereken imkanları sağlamış ve konuyla ilgili yaklaşımların uygulanmasında kolaylıklar sağlamıştır.

Sendika kurumu, iş güvenliği kültürünün yerleşmesini işyerlerini zorlayıcı ve yaptırım uygulayıcı role sahiptir. Seçilen kuruluşta sendikalaşma bulunmakta olup çalışmanın sürdürülmesinde bu yapının da katkısı alınmıştır.

Farklı kuruluşlar ve yasalar, değişik kriterleri esas kabul ederek farklı tanımları geliştirmektedirler. Örneğin, İşletmelerin büyüklüklerine göre sınıflandırılması küçük, orta ve büyük ölçekli işletme şeklindedir. Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)'in

12.4.1990 tarih ve 3624 sayılı kuruluş kanununda; (1-50) arası işçi istihdam eden işletmeler küçük, (51-150) arası işçi istihdam eden işletmeler orta ve 150'den fazla işçi çalıştıran işletmeler ise büyük işletme olarak tanımlanmıştır.

Kurumsal işletme, kurallara dayalı olarak işleyen, sistem içerisinde yönetilen, kişilere bağlı olmayan bir işletme anlayışıdır**.** Yönetim, paydaşlar, tedarikçiler, çalışanlar tamamen bu sistemin birer parçasıdır ve kurallara uymak ve bunları uygulamak zorundadırlar. Kurumsal işletmelerin genellikle köklü işletmeler olduğu görülmektedir. Tez çalışmasında seçilmiş işletme, hem büyük ölçekli hem de kurumsal bir işletmedir. İşletme, hem bulunduğu bölgenin insanının istihdamında etkili olduğu için hem de her geçen gün ihracat oranını arttırması gibi ekonomik sebeplerden dolayı büyük ölçekli tanımına uygundur. İşletmenin büyük ölçekli tanımına uyumu ve işletmenin kurumsallığı işletmenin köklü bir işletme olmasının sonucu olduğu düşünülmektedir. Çünkü büyümenin ve kurumsallaşmanın köklülük ile ilişkili tanımlar olduğu bilinmektedir. Seçilen işletme kurumsal olma sürecini tamamlamış ve kurumsal yapıyı başarılı bir şekilde sürdüren bir işletmedir. Böylece uygun büyüklükte örneklem seçilebilmiş, veri toplama ve verileri işleme konusunda işletme ile güvenli bir işbirliği yapılabilmesi sağlanmıştır.

Endüstriyel sanayi bölgesinde olan işletmenin konumu İzmir sınırları içerisindedir. İşletmede bir yıldır yenilenme çalışmaları yapılmaktadır ve sürekli bir değişim halindedir bu nedenle yenilenme projelerini her geçen gün geliştirmektedir. Yenilenme projelerinden dolayı içerisinde alt işverenlere inşaat alanında da istihdam sağlamıştır. İstihdam sağlanan inşaat alanı ile ilgili iş güvenliği tedbirleri işletmenin kendi iş güvenliği birimi ile alt işverenin iş güvenliği biriminin ortak çalışmaları ile yürütülmektedir. Bunun nedeni ise işverenin sorumlulukları arasında denetleme yükümlülüğünün olmasıdır.

İşletmenin iş güvenliği birimi, İSİG mevzuatından doğan yükümlülükler kapsamında, sahada aktif ve vardiyalı gözlemleri ile hem üretim alanlarını hem de yenilenmekte olan inşaat alanlarını alt işverenlerin iş güvenliği uzmanlarıyla

denetlemektedir. 4857 sayılı iş kanununda ve sonrasında çıkartılan yönetmeliklerde, iş sağlığı ve güvenliği konusunda işverenlerin sorumlulukları aşağıdaki şekilde belirtilmiştir. (Gündüz, 2004).

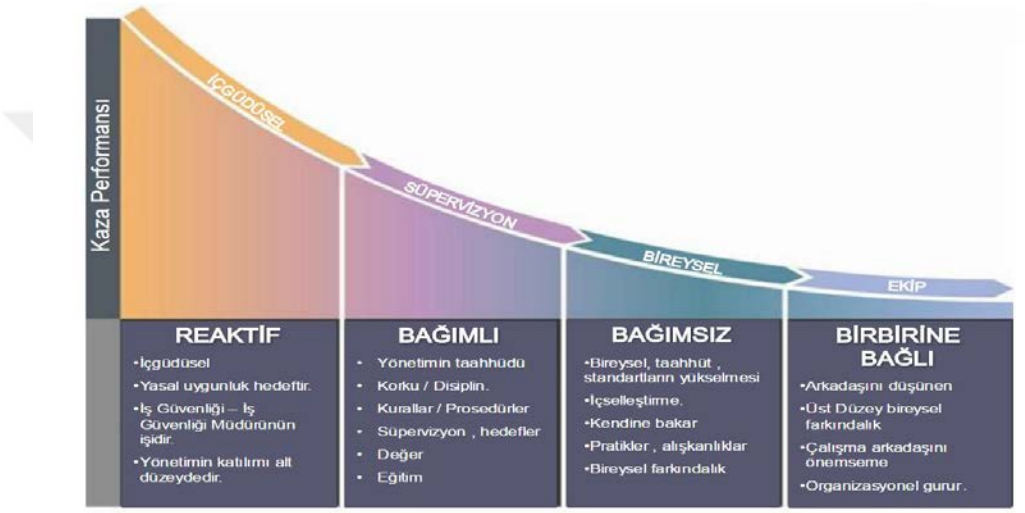
1. Tedbir almak,
2. Risk değerlendirmesi ve mesleki risklerin önlenmesi,
3. İşçilerin eğitimi ve bilgilendirilmesi,
4. İşçilerin görüşlerinin alınarak katılımlarının sağlanması,
5. Yaş ve cinsiyet gibi sebeplerle bazı özel işçi gruplarının korunması,
6. Sağlık gözetimi ve işçilerin denetimi,
7. İşçileri güvenlik önlemlerine uymaya zorlamak,
8. Sağlık organizasyonu kurmak,
9. İş güvenliği ile ilgili mühendis ya da teknik eleman istihdam etmek,
10. İş sağlığı ve güvenliği kurulu kurmak.

3.1.2. Seçilen İşletmede Çalışan Personel

İnşaat, fabrika, hotel, tarla, maden gibi sektörlerde belirli bir ücret karşılığında bilgisini veya beden gücünü ortaya koyarak bir şeyler üreten insana çalışan denir. Çalışanların bir şeyler üretmek, ortaya koymak ve emek harcamasına çalışma denir. Fabrika bünyesinde çalışmalar vardiyalı olarak yapılmaktadır. Vardiyalı çalışmalar basit tabiriyle nöbetleşme usulü çalışmalardır.

Otomotiv fabrikasında gece vardiyasında çalışacak personellere gece çalışma muvafakatnamesi imzalatılmadan çalışmalarına izin verilmez, kadın ve çocuk işçiler ise yasa gereği gece vardiyalarında çalışamaz. İşçilerin ortaklaşa çalışma yaparak kolektif çalışmayı benimsemeleri çalışan başına düşen iş yükünü azaltmıştır. Bu ve bunun gibi iş bilinci edinimleri iş güvenliği açısından personelin uygunsuzluk anında birbirlerini iş güvenliği uzmanı olmasa da uyarmasını sağlamıştır. Bradley eğrisi ile çalışanların bütünüyle bağlılıkları arttıkça kazaların azaldığı görülmektedir (Şekil 3.1.) Yalnızca kurallara uymak için ya da bireylerin

inisiyatifine bırakılmış İş Sağlığı ve Güvenliği başarılı olamamakta ve sürekli kazalar yaşamaktadır. “Sıfır Kaza” hedefine ulaşılabilmesi için işletmenin her seviyesinde ve tüm çalışanlar arasında inanmışlık en üst seviyede olmalı, bütün bireyler birbirleri ile İş Sağlığı ve Güvenliğinde daha iyiye nasıl ulaşabileceklerini tartışmalı ve operasyonel disipline sahip olmalıdırlar.

Şekil 3.1. Bradley Eğrisi (http://www.dupont.com, 2018)

Seçilmiş işletmede çalışan sayısı, 1500 kişi civarı olup, anket için seçilen örnek büyüklüğü bu çalışanlardan seçilmiştir. 500 kişilik örneklem kitlesinin maksimum hata payı oranına uygun bir örneklem büyüklüğü olduğu tespit edilmiştir. Bu büyüklük aynı zamanda büyük ölçekli işletme tanımındaki çalışan sayısına işaret etmektedir. Çalışma için seçilen örneklem kitlesi, işletmenin mavi yakası dediğimiz personellerinden rastlantısal olarak oluşturulmuştur. Yaklaşık 1500 çalışan istihdam eden işletmede ‘‘*Medeni Hâl, Cinsiyet, Yaş aralığı* ve *Tecrübe*’’ farkları gibi demografik özellikler seçilerek çalışma uygulanmıştır. Kadın çalışanlardan oluşan örneklem kitlesi için, çalışmanın demografik özelliklerinin tamamlanması açısından, beyaz yaka vasfı taşıyan çalışanlardan da

seçilmiştir. Çalışma içerisine yenilenme çalışmalarında istihdam edilen çalışanlar kurumsallık tanımı nedeniyle çalışmaya dâhil edilmemişlerdir. Çalışmada, sadece ana işletmedeki mavi yaka ile çalışanları çalıştıkları bölüm belirtilmeden rastlantısal olarak gerçekleştirilmiştir.

3.2. Metod

Çalışma kapsamında nicel araştırma modellerinden birisi olan tanımlayıcı araştırma modeli kullanılmıştır. Tanımlayıcı araştırmalar, genel olarak güncel sorunların çözümlenmesine yönelik, pratikteki yararı gözetilerek yapılan uygulamalı araştırmalardır. Genel olarak veri toplama yöntemleri; gözleme dayalı, bire bir mülâkat şeklinde, deney yaparak, literatür taramalarından faydalanarak, istatistik kurumlarından bilgi alarak ve anketler yapılıp analiz edilerek veri elde edilen yöntemlerdir.

Anket, bir problemle ilgili olarak, çeşitli kimselerin, bilgi, tecrübe ve ilgilerini anlamak amacı ile yapılan soruşturmalardır (Aslantürk ve Aslantürk, 2013: 119-120). Nicel veri toplama yöntemlerinden birisi olan anket yöntemi, bilgiye kolay ve hızlı ulaşımı sağlayan bir yöntemdir. Bu nedenle, bu çalışmada, tanımlayıcı araştırmalardan veri toplama metodu olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak bir evren ya da örneklemi oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanır. (https://prezi.com, 2018).

Anket yönetimi ucuz, kolaydır, zaman ve enerjiden tasarruf sağlar, geniş bir kitleye etki edebilir. Yazılı olduğundan kontrolü sağlanabilir ve bire bir mülakatlara göre objektifliği yüksektir. Dezavantajları ise okuma-yazma bilgisine sahip olanda rahat uygulanabilir, derinlemesine bilgi edinilemez, soruların cevaplanma ve sabote edilme riski vardır.

Bu çalışmada kullanılan anketin hazırlanışında, uzman görüşleri ve şirket bünyesindeki iş güvenliği müdürü ile sendika dahil ilgililerle yapılan istişareler sonucunda oluşmuştur. Ankette seçilen sorular; ISG'yi etkili şekilde uygulayan

kurumsal ve büyük ölçekli bir şirkete uygunluğu, veri elde etmeye uygunluğu ve sabote edilme riskine göre uygunluğu gibi parametreler gözetilerek alınarak hazırlanmıştır. Anketin uygulanışında ise şirket bünyesindeki iş güvenliği uzmanlarının refakati ve güveni kazanılmış ve tamamlanmıştır. Anketlerin uygulanmasında, değişkenlere yönelik verilerin 'Rastsal' olmasında dikkat edilmiş ve birimler arasında ankete katılım için sayı kotaları konulmamıştır.

Çalışmada kullanılan anket için, konuyla ilgili olarak daha önce gerçekleştirilmiş anket çalışmalarının taranması, konuyla ilgili uzman kişilerin görüşlerinin alınması yapıldıktan sonra bir anket formu geliştirilmiştir. Hazırlanan anket EK 1'de belirtilmiştir. Anketin ilk bölümünde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 4 kategoriden oluşan değişkenlere yer verilmiştir. Bu değişkenler; cinsiyet, medeni hal, yaş aralığı ve tecrübe aralığı şeklindedir. İlk bölümde "Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 13, ikinci bölümde "Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına ait 12 ifade yer almaktadır. Anket, kesinlikle katılmıyorum =5, katılmıyorum =4, kararsızım =3, katılıyorum =2 ve kesinlikle katılıyorum=1 yanıtlarını içeren 'Beşli Likert' tipi ölçek ile 25 ifadeden oluşturulan sorulardan faydalanılmıştır. Çalışmaya katılan işletme çalışanlarının demografik verileri sayı (N) ve yüzde (%) değerlendirmeleri yapılmıştır. Anketin güvenilir şekilde ve soruları sabote edilmeden uygulanışı konusunda kurumsallık ve sendikalaşma etkili olmuştur. Çalışanlar sendika başkanı bilgisi dahilinde doldurdukları anket formlarına gerçek düşüncelerini yansıttıkları düşünülmektedir.

Anketin çalışanlara uygulanması sonucu elde edilen verilerin analiz edilmesi gerekmektedir. Bu analizler istatistiksel analizler olup belirli bir sistematikle yürütülür. Öncelikle; verilere hangi tür analizlerin yapılması gerektiğini tespit etmek için normal dağılım incelenir. Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 13 ifadede normallik dağılımını belirlemek için yapılan analiz sonucunda, aritmetik ortalama 48,23, ortanca 49, mod 53, çarpıklık (Skewness) ,42 ve basıklık (Kurtosis) 8,84 olduğu

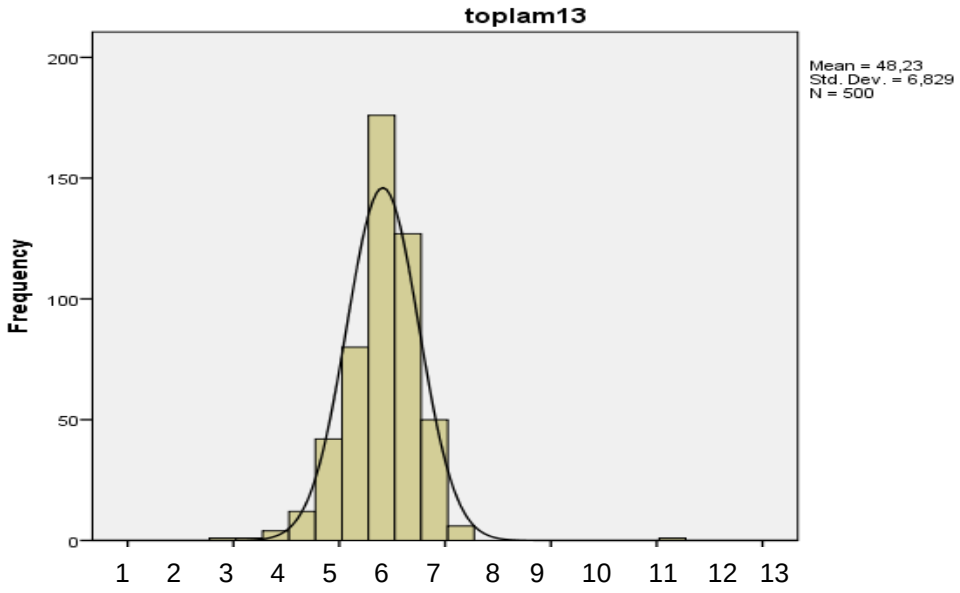
belirlenmiştir. Katılımcı sayısının 300'den fazla olması nedeniyle Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değerleri değerlendirmemiştir. Literatürde çarpıklık ve basıklık katsayısının -2 ve +2 arasında olması, verilerin normal dağıldığını göstermektedir (George ve Mallery, 2010). Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ve +2 aralığında olmadığı; aritmetik ortalama ve ortanca değerlerinin birbirine yakın, mod değerinin uzak olduğu görülmüştür. Elde edilen bu veriler sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda yapılacak testler belirlenmiştir. Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 13 sorularda gözlenen ve beklenen frekanslar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için ki-kare (Pearson Chi-Square) testi yapılmıştır.

Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına ait 12 ifadede normallik dağılımını belirlemek için yapılan analiz sonucunda, aritmetik ortalama 27,02, ortanca 27, mod 28, çarpıklık (Skewness) ,151 ve basıklık (Kurtosis)-,065 olduğu belirlenmiştir. Katılımcı sayısının 300'den fazla olması nedeniyle Kolmogorov-Smirnova ve Shapiro-Wilk değerlerinin değerlendirmemesi gerektiği görülmüştür. Aritmetik ortalama, ortanca ve mod değerlerinin de birbirine yakın olduğu görülmüştür. Elde edilen bu veriler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda, ikili değişkenler arasındaki farklılığı test etmek amacıyla "İlişkisiz Grup t Testi", ikiden fazla kategorisi bulunan değişkenler arasındaki farklılığı test etmek için ise "Tek Yönlü Varyans Analizi" (ANOVA testi) kullanılmıştır. "Tek Yönlü Varyans Analizi" (ANOVA testi) sonrasında, elde edilen farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla ise, tamamlayıcı analizlerden biri olan "Tukey Testi" kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiş ve gerekli sonuçlar belirtilmiştir.

Yapılan betimsel analiz sonuçları Şekil 3.2'de ve Şekil 3.3'de verilmiştir. Anket yapılarak toplanan veriler bilgisayara aktarılarak, istatistik değerlendirme paket programı olan SPSS 20.0 kullanılarak analiz edilmiştir.

Şekil 3.2'de görüldüğü gibi Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 13 ifadede normallik dağılımında çarpıklık (Skewness)

,42 ve basıklık (Kurtosis) 8,84 olarak histogramda görülmektedir. Sağa çarpıklık tolere edilebilir değerlerde iken, basıklık tolere edilemez değerlerdedir. Yani tepe çok sivridir.

Şekil 3.2. Anket Soruları İlk 13 soru Çarpıklık, Basıklık Histogramı

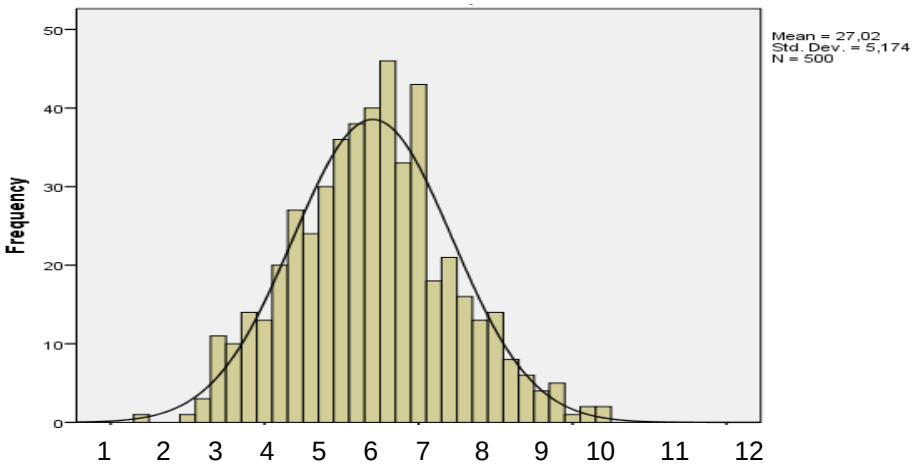
Şekil 3.2'deki histogramı oluşturan anketin ilk 13 sorusu aşağıdaki gibidir.

1. İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım.
2. İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.
3. Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.
4. İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.
5. Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.

6. İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.
7. İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.

   Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.
8. Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.
9. Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.
10. Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.
11. Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.
12. Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.

Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına ait 12 ifadede normallik dağılımı Şekil 3.3'deki histogramdan görülmektedir. Sağa çarpıklık (Skewness) ,151 ve basıklık (Kurtosis)-,065 olduğu belirlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık kabul edilebilir değerlerdedir.

Şekil 3.3.Anket Soruları Son 12 Soru Çarpıklık, Basıklık Histogramı

Şekil 3.3'deki histogramı oluşturan anketin son 12 sorusu aşağıdaki gibidir.

1. Kaç defa iş kazası geçirdiniz?
2. Çalıştığınız yerde ne zamandır iş kazası olmuyor?
3. Çalıştığınız yerde kaç defa ramak kalmaya maruz kaldınız?
4. Üstlerinize kaç defa ramak kalma bildirdiniz?
5. Çalıştığınız yerde kaç defa tatbikata katıldınız?
6. Yıl içerisinde kaç defa ekstra eğitime tabi tutuluyorsunuz?
7. Aldığınız eğitim sıklığınız ne kadardır?
8. Çalıştığınız yerdeki iş güvenliği uzmanlarıyla hangi sıklıkta fikir alış verişinde bulunursunuz?
9. Çalıştığınız yerdeki iş güvenliği uzanmalarını sahada hangi sıklıkta görüyorsunuz? (Günde)
10. Çalıştığınız yerde iş güvenliği uzmanlarınızın kaç tanesini tanıyorsunuz?
11. Çalıştığınız yerdeki iş güvenliği eğitimlerinin % kaçının verimli olduğuna inanıyorsunuz.
12. Çalıştığınız yerde kaç defa denetleme gördünüz?

4. ARAŞTIRMA ve BULGULAR

Bulgular, hazırlanan anketin en az 500 kişilik bir örnek büyüklüğündeki işletme çalışanlarına dağıtılıp ve toplanması ile elde edilen verileri ve verilere uygulanan istatistiksel olarak analiz sonuçlarını göstermektedir.

Anket katılımcıları rastlantısal olarak seçilmiştir. Anketten elde edilen farkındalık sonuçlarında demografik durum analizi önem arz etmektedir. Bu nedenle ilk olarak katılımcıların demografik analizine yer verilmiştir. Daha sonra, hazırlanan anket sorularının istatistiksel analizi konusunda uygun yöntemler seçilmiştir. Anket sorularında çalışanların demografik özellikleri ile çalışanların arasında farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. İlk olarak kurumsal işletme çalışanlarının genel iş güvenliği algılarına yönelik bulguları daha sonrada çalıştıkları işletmede iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bulgular edinilmiştir. Elde edilen istatiksel veriler farkındalıkla ilgili olarak demografik değişkenlerin farklarına yönelik olmuştur. Anlamlı farklılık elde edilmeyen bulgularda ise veriler, orantısal hesaplarla yorumlanmıştır.

4.1. Katılımcıların demografik özellikleri

Çizelge 4.1, ankete katılan çalışanların demografik dağılımını göstermektedir. Çizelgeden görüldüğü gibi katılımcılar toplam 500 kişidir. Demografik değişkenlerin ilki cinsiyettir. Kitlenin 468 kişi ile %93,6'ü erkek ve 32 kişi ile %6,4'ü kadın olarak tespit edilmiştir. Kadın çalışanlar seçilmiş işletmede genel olarak az sayıdadır bu durum anketörlere de benzer şekilde yansımıştır. Diğer demografik değişken medeni durumdur. ''*Medeni Durum Değişkeni*'' evli 328 kişi (%65,6) ve bekar 172 kişi (%34,4) ve dul 7 kişi (%1,4) olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılanların ağırlıklı olarak evli olduğu ortaya çıkmıştır. Demografik değişkenlerden yaş değişkeninde; 18-24 yaş arası 66 kişi (%13,2), 25-44 yaş arası 406 kişi (%81,2) ve 45-üzeri yaş arası 28 kişi (%5,6) ve 55 yaş ve üzeri 5 kişi (%1,0) olarak tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan yaş grubunun ağırlıklı olarak 25-

44 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Demografik değişkenlerden sonuncusu yaş değişkeni olup, iş tecrübesi değişkeni 6 aydan az 88 kişi (%17,6), 6 ay-4 yıl 130 kişi (%26,0), 4 - 9 yıl 58 kişi (%11,6) ve 10 yıl ve üzeri 224 kişi (%44,8) olarak belirlenmiştir. Ankete katılanları ağırlıklı olarak 10 yıldan fazla tecrübeli kişiler olduğu görülmüştür. Demografik durumdan erkek, evli, 25-44 yaş aralığında ve 10 yıldan fazla çalışanların ankete ağırlıklı katkı sağladığı söylenebilir.

Çizelge 4.2. Katılımcıların (500 kişi) demografik özellikleri ve dağılımı

Demografik değişkenler		N(Kişi Sayısı)	%(Toplam İçindeki Payı)
Cinsiyet	Erkek	468	93,6
	Kadın	32	6,4
Medeni Durum	Evli	328	65,6
	Bekar	172	34,4
Yaş	18-24 yaş arası	66	13,2
	25-44 yaş arası	406	81,2
	45 ve üzeri yaş arası	28	5,6
İş tecrübesi	6 aydan az	88	17,6
	6 ay-4 yıl	130	26,0
	4 - 9 yıl	58	11,6
	10 yıl ve Üzeri	224	44,8

4.2. Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Yönelik Bulgular

Seçilen işletmede genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına yönelik sorulara verilen cevaplardan elde dilen veriler, demografik değişkenlere göre ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analizlerde istatistiksel değerlendirmeler yapılarak değişkelere göre algıların durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

4.2.1. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi

Ankete katılan işletme çalışanlarının *''Cinsiyet Değişkeni''* ile "Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algıları" sorusu arasında anlamlı

farklılık bulunup bulunmadığı analiz edilmiştir. İstatistiksel analizde kullanılan ki-kare (Pearson Chi-Square) test sonuçları verilmiştir.

Ankette yer alan ‘‘*İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım’’* şeklindeki soru 1’e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Çizelge 4.2, soru 1’e verilen yanıtlara yönelik istatistiksel analizi göstermektedir. Soru 1 için 341 erkek (% 72,9) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ ve 15 kadın (%46,9) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ diyerek cevaplamışlardır. Çizelgeye göre erkek ve kadın çalışanlar arasında ‘‘İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlama ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunma’’ konusunda farkındalık açısından fark vardır. Çizelgeye göre erkek çalışanların iş güvenliğine katkı sağlama ve öneri sunma konusunda kadın çalışanlar daha iyi oldukları ortaya konulmuştur. Bunun nedeni ise rastsal olarak seçilen örneklem profilindeki erkek çalışanların kadın çalışanlara göre tehlike sınıfı daha yüksek pozisyonlarda çalışıyor olmasıdır. Lazer kesim atölyesinde çalışan erkek personelin ofis çalışanı olan kadın çalışandan daha fazla iş güvenliğine önem verdiği ve üstlerine bildirimde bulunduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.3. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1)

S1. İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım.

			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek	N	7	8	18	94	341
		%	1,5%	1,7%	3,8%	20,1%	72,9%
	Kadın	N	1	1	6	9	15
		%	3,1%	3,1%	18,8%	28,1%	46,9%
Toplam		N	8	9	24	103	356
		%	1,6%	1,8%	4,8%	20,6%	71,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	18,472[a]	4	0,001*

Ankette yer alan ‘‘*İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.*’’ şeklindeki soru 2’e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 2 için 257 erkek (%54,9) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ ve 9 kadın (%28,1) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.3’de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; iş güvenliği ile ilgili kaygılarının saha formenine veya süpervizöre sunulması ve üstlerinden olumlu geri dönüş alma konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur.

Çizelge 4.4. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2)

S2. İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek	N	9	12	48	142	257
		%	1,9%	2,6%	10,3%	30,3%	54,9%
	Kadın	N	1	2	6	14	9
		%	3,1%	6,3%	18,8%	43,8%	28,1%
Toplam		N	10	14	54	156	266
		%	2,0%	2,8%	10,8%	31,2%	53,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	9,437[a]	4	0,051

Ankette yer alan *''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır''* şeklindeki anketteki soru 3'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 3 için 303 erkek (%64,7) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 11 kadın (%34,4) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.4'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalıştıkları iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınması'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark vardır.

Çizelge 4.3.'deki verilere göre erkek çalışanların kadın çalışanlara göre kazaların tekrarlanmaması için önlem alındığını daha fazla gözlemlediği anlaşılmaktadır. Bunun nedeni ise erkek çalışanların kadın çalışanlara göre kaza geçirme olasılığı daha yüksek alanlarda çalışma yürütmekte olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çizelge 4.4. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru 3)

S3.Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek	N	8	16	35	106	303
		%	1,7%	3,4%	7,5%	22,6%	64,7%
	Kadın	N	1	1	9	10	11
		%	3,1%	3,1%	28,1%	31,3%	34,4%
Toplam		N	9	17	44	116	314
		%	1,8%	3,4%	8,8%	23,2%	62,8%

	Değer	df	p
PearsonChi-Square	20,203[a]	4	0,000*

Ankette yer alan *''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır''* şeklindeki soru 4'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 4 için 263 erkek (%56,2) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 5 kadın (%15,6) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.5'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark vardır. Çizelgeye göre risk analizlerinin, acil durum eylem planlarının ve tespit edilen risklerin kadın çalışanlardan çok erkek çalışanların bilgisine sunulduğu görülmüştür. Bunun nedeninin de çalışma alanlarındaki tehlike sınıfı farkı olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.5. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4)

S4.Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek N	16	32	37	120	263
	Erkek %	3,4%	6,8%	7,9%	25,6%	56,2%
	Kadın N	3	4	8	12	5
	Kadın %	9,4%	12,5%	25,0%	37,5%	15,6%
Toplam	N	19	36	45	132	268
	%	3,8%	7,2%	9,0%	26,4%	53,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	24,648[a]	4	0,000*

Ankette yer alan *''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.''* şeklindeki soru 5'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 5 için 190 erkek (%40,6) ''Kesinlikle katılmıyorum'', 105 erkek (22,4) ''Katılmıyorum'' ve 12 kadın (%37,5) ''Kesinlikle katılmıyorum'', 9 kadın (%28,1) ''Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.6' da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Her iki çalışan grup içinde iş güvenliği kurallarına uyarak çalışmanın işin çabuk bitmesinden daha önemli olduğu görülmüştür. Bunun nedeni işverenin üretim kaygısının doğuracağı iş kazası veya yaralanmaların üretime göre daha maliyetli olduğu bilinci ve önce insan sağlığı düşüncesidir. İşveren iş güvenliğinden dolayı yavaşlatılan işlerde çalışanlarının yanında olur.

Çizelge 4.6. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5)

S5. İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek	N	190	105	38	60	75
		%	40,6%	22,4%	8,1%	12,8%	16,0%
	Kadın	N	12	9	5	5	1
		%	37,5%	28,1%	15,6%	15,6%	3,1%
Toplam		N	202	114	43	65	76
		%	40,4%	22,8%	8,6%	13,0%	15,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	5,919[a]	4	0,205

Ankette yer alan *''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır''* şeklindeki soru 6'ya verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 6 için 225 erkek (%48,1) ''Kesinlikle katılıyorum'', 141 erkek (30,1) ''Katılıyorum'' ve 5 kadın (%15,6) ''Kesinlikle katılıyorum'', 13 kadın (%40,6) ''Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.7' de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark vardır. Erkek çalışanların çalıştıkları alanlardaki çalışanlar kişisel koruyucu donanımının kullanımları kadın çalışanların çalıştıkları alanlardaki çalışanların koruyucu ekipman kullanımına göre daha doğrudur. Bunun nedeni tehlike sınıfları arasındaki farktır, kadın çalışanların daha çok ofis çalışanları olduğu düşünülürse koruyucu donanım bilgisinin sürekli tehlikeye maruz kalan atölye çalışanına göre az olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.7. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6)

S6.Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek	N	16	31	55	141	225
		%	3,4%	6,6%	11,8%	30,1%	48,1%
	Kadın	N	0	4	10	13	5
		%	0,0%	12,5%	31,3%	40,6%	15,6%
Toplam		N	16	35	65	154	230
		%	3,2%	7,0%	13,0%	30,8%	46,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	19,259[a]	4	0,001*

Ankette yer alan *''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler''* şeklindeki soru 7'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 7 için 104 erkek (%22,2) ''Kesinlikle katılmıyorum'', erkek 103 (%22) ''Katılmıyorum'' ve 9 kadın (%28,1) ''Kesinlikle katılmıyorum'', 9 kadın (%40,6) ''Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.8' de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Kadın ve erkek çalışanlar iş güvenliği hatırlatmalarının önemli olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.8. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7)

S7.İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek N	104	103	78	85	98
	Erkek %	22,2%	22,0%	16,7%	18,2%	20,9%
	Kadın N	9	9	6	6	2
	Kadın %	28,1%	28,1%	18,8%	18,8%	6,3%
Toplam	N	113	112	84	91	100
	%	22,6%	22,4%	16,8%	18,2%	20,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	4,277[a]	4	0,370

Ankette yer alan *''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur''* şeklindeki soru 8'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 8 için 306 erkek (%65,4) ''Kesinlikle katılıyorum'', erkek 117 (%25) ''Katılıyorum'' ve 17 kadın (%53,1) ''Kesinlikle katılıyorum'', 8 kadın (%8) ''Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.9' da verilmiştir. Çizelgeye göre; ''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Erkek çalışanların 423 tanesi (90,4), kadın çalışanların 25 tanesi (61,1) iş güvenliği eğitimlerini yararlı bulmuşlardır.

Çizelge 4.9. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8)

S8. İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek N	14	16	15	117	306
	Erkek %	3,0%	3,4%	3,2%	25,0%	65,4%
	Kadın N	2	2	3	8	17
	Kadın %	6,3%	6,3%	9,4%	25,0%	53,1%
Toplam	N	16	18	18	125	323
	%	3,2%	3,6%	3,6%	25,0%	64,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	5,525[a]	4	0,238

Ankette yer alan *''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum''* şeklindeki soru 9'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 9 için 304 erkek (%65) ''Kesinlikle katılıyorum'', erkek 112 (%23,9) ''Katılıyorum'' ve 16 kadın (%50) ''Kesinlikle katılıyorum'', 10 kadın (%31,3) ''Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.10' da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık farkı yoktur. Erkek çalışanların 416 tanesi (%88,9), kadın çalışanların 26 tanesi (81,3) yaptıkları işin eğitimini almıştır ve riskleri hakkında bilgi sahibidirler.

Çizelge 4.10. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9)

S9.Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek	N	13	15	24	112	304
		%	2,8%	3,2%	5,1%	23,9%	65,0%
	Kadın	N	1	2	3	10	16
		%	3,1%	6,3%	9,4%	31,3%	50,0%
Toplam		N	14	17	27	122	320
		%	2,8%	3,4%	5,4%	24,4%	64,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	3,534[a]	4	0,473

Ankette yer alan *''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim''* şeklindeki soru 10'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 10 için 124 erkek (%26,5) ''Kesinlikle katılıyorum'', 110 erkek (%23,5) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' ve 4 kadın (%12,5) ''Kesinlikle katılıyorum'', 5 kadın (%15,6) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.11' da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar kuralları sert olan şirket ile yumuşak şirket arasında kararsız kalmışlardır.

Çizelge 4.11. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10)

S10.Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Toplam	Erkek	N	110	79	78	77	124
		%	23,5%	16,9%	16,7%	16,5%	26,5%
	Kadın	N	5	5	9	9	4
		%	15,6%	15,6%	28,1%	28,1%	12,5%
		N	115	84	87	86	128
		%	23,0%	16,8%	17,4%	17,2%	25,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	7,761[a]	4	0,101

Ankette yer alan *''Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim''* şeklindeki soru 11'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 11 için 108 erkek (%23,1) ''Kesinlikle katılıyorum'', 128 erkek (%27,4) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' ve 1 kadın (%3,1) ''Kesinlikle katılıyorum'', 11 kadın (%34,4) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.12' da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar ortalama maaşı olan ama iş güvenliğinden ödün vermeyen işletmeyi kendilerine daha uygun görmüşlerdir.

Çizelge 4.12. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11)

S11.Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek N	128	79	67	86	108
	Erkek %	27,4%	16,9%	14,3%	18,4%	23,1%
	Kadın N	11	8	6	6	1
	Kadın %	34,4%	25,0%	18,8%	18,8%	3,1%
Toplam	N	139	87	73	92	109
	%	27,8%	17,4%	14,6%	18,4%	21,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	7,541[a]	4	0,110

Ankette yer alan *''Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır''* şeklindeki soru 12'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 12 için 138 erkek (%29,5) ''Kesinlikle katılmıyorum'', 119 erkek (%25,4) ''Kararsızım'' ve 14 kadın (%43,8) ''Kesinlikle katılmıyorum'', 13 kadın (%40,6) ''Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.13' da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı vardır.

Çizelge 4.13. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12)

S12.Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek N	138	87	119	56	68
	Erkek %	29,5%	18,6%	25,4%	12,0%	14,5%
	Kadın N	14	13	3	1	1
	Kadın %	43,8%	40,6%	9,4%	3,1%	3,1%
Toplam	N	152	100	122	57	69
	%	30,4%	20,0%	24,4%	11,4%	13,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	17,316[a]	4	0,002*

Ankette yer alan *''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır''* şeklindeki soru 13'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve cinsiyet ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 13 için 186 erkek (%39,7) ''Kesinlikle katılıyorum'', 136 erkek (%29,1) ''Katılıyorum'' ve 8 kadın (%25) ''Kesinlikle katılıyorum'', 11 kadın (%34,3) ''Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.14' te verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır'' konusunda erkek ve kadın çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre erkek çalışanlar ve kadın çalışanlar acil durum eylem planları hakkında bilgi sahibidirler.

Çizelge 4.14. Cinsiyet Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13)

S13.Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Cinsiyet	Erkek N	34	40	72	136	186
	Erkek %	7,3%	8,5%	15,4%	29,1%	39,7%
	Kadın N	3	1	9	11	8
	Kadın %	9,4%	3,1%	28,1%	34,4%	25,0%
Toplam	N	37	41	81	147	194
	%	7,4%	8,2%	16,2%	29,4%	38,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	6,221[a]	4	0,183

Katılımcıların ‘‘*Cinsiyet Değişkeni’’* ile Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi yönünde yapılan analiz sonucunda soru 1 (Değer=18,472; p=0,001*), soru 3 (Değer=20,203; p= 0,000*), soru 4 (Değer=24,648; p=0,000*), soru 6 (Değer=19,259; p= 0,001*) ve soru 12 (Değer=17,316; p=0 ,002*) de anlamlı bir farklılık belirlenmiştir.

4.2.2. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi

Bu bölümde ankete katılan işletme çalışanlarının “Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algıları” sorusuna ‘‘*Medeni Durum’’* değişkeninin bir etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Sonuçlar arasındaki farkların anlamlı olup olmadığının tespiti için ki-kare (Pearson Chi-Square) testi uygulanmış ve test sonuçları anket sorularına göre ayrı ayrı verilmiştir.

Ankette yer alan ‘‘*İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım’’* şeklindeki soru 1’e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 1 için 233 evli (%71) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ ve 123 bekar (%71,5) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.15’de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre ‘‘İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlama ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım’’ konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Evli ve bekar çalışanların iş güvenliğine katkı sağlama farkındalıkları yaklaşık aynı oranda yüksektir ortalamaları Çizelgeye göre (%71,2) oranında görülmektedir. Çalışanlar Çizelge sonuçlarına göre iş güvenliğine yüksek oranda katkı sağlamayı amaçladıkları görülmüştür.

Çizelge 4.15. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1)

S1.İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	6	4	15	70	233
		%	1,8%	1,2%	4,6%	21,3%	71,0%
	Bekar	N	2	5	9	33	123
		%	1,2%	2,9%	5,2%	19,2%	71,5%
Toplam		N	8	9	24	103	356
		%	1,6%	1,8%	4,8%	20,6%	71,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	2,458[a]	4	0,652

Ankette yer alan ‘‘*İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım’’* şeklindeki soru 2’ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 2 için 169 evli (%51,5) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ ve 97 bekar (%56,4) ‘‘Kesinlikle katılıyorum’’ diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.16’da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ‘‘İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım’’ konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Evli ve bekar çalışanların iş güvenliği kaygıları ve kaygıları neticesinde edindikleri geri dönüşleri yaklaşık aynı oranda yüksektir. Ortalamaların %53,2 oranında olduğu görülmektedir. Çalışanlar %84,4 oranında iş güvenliği kaygılarına geri dönüş alabildikleri görülmektedir.

Çizelge 4.16. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2)

S2.İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	6	9	35	109	169
		%	1,8%	2,7%	10,7%	33,2%	51,5%
	Bekar	N	4	5	19	47	97
		%	2,3%	2,9%	11,0%	27,3%	56,4%
Toplam		N	10	14	54	156	266
		%	2,0%	2,8%	10,8%	31,2%	53,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	1,929[a]	4	0,749

Ankette yer alan *''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır''* şeklindeki soru 3'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 3 için 205 evli (%62,5) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 109 bekar (%63,4) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.17'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelgenin analizi sonucu evli ve bekar çalışanların iş güvenliği konusunda kazaların tekrarına maruz kalınmayacak şekilde önlem aldığını toplamda (%86) kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum diyerek belirttikleri gözlenmiştir.

Çizelge 4.17. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3)

S3.Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	6	9	28	80	205
		%	1,8%	2,7%	8,5%	24,4%	62,5%
	Bekar	N	3	8	16	36	109
		%	1,7%	4,7%	9,3%	20,9%	63,4%
Toplam		N	9	17	44	116	314
		%	1,8%	3,4%	8,8%	23,2%	62,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	1,883[a]	4	0,757

Ankette yer alan *''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır''* şeklindeki soru 4'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 4 için 176 evli (%53,7) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 92 bekar (%53,5) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.18'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre risk değerlendirmeleri yaklaşık aynı oranda evli ve bekar çalışanların bilgisine sunulmuştur.

Çizelge 4.18. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4)

S4.Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.

			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni Hal	Evli	N	12	24	28	88	176
		%	3,7%	7,3%	8,5%	26,8%	53,7%
	Bekar	N	7	12	17	44	92
		%	4,1%	7,0%	9,9%	25,6%	53,5%
Toplam		N	19	36	45	132	268
		%	3,8%	7,2%	9,0%	26,4%	53,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	,363[a]	4	0,985

Ankette yer alan *''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir''* şeklindeki soru 5'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 5 için 139 evli (%42,4) ''Kesinlikle katılmıyorum'' ve 63 bekar (%36,6) ''Kesinlikle katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.19'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre evli ve bekar çalışanlar iş güvenliği kurallarının işin yetişmesi için çiğnememesi gerektiğini anlatan seçenekleri seçmiştir.

Çizelge 4.19. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5)

S5.İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	139	75	29	41	44
		%	42,4%	22,9%	8,8%	12,5%	13,4%
	Bekar	N	63	39	14	24	32
		%	36,6%	22,7%	8,1%	14,0%	18,6%
Toplam		N	202	114	43	65	76
		%	40,4%	22,8%	8,6%	13,0%	15,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	3,173[a]	4	0,529

Ankette yer alan *''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır''* şeklindeki soru 6'ya verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 6 için 146 evli (%44,5) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 84 bekar (%48,8) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.20'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelgeye göre evli ve bekar çalışanlar %76,8 oranında koruyucu ekipmanları kullandıkları görülmektedir.

Çizelge 4.20. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6)

S6.Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	10	24	45	103	146
		%	3,0%	7,3%	13,7%	31,4%	44,5%
	Bekar	N	6	11	20	51	84
		%	3,5%	6,4%	11,6%	29,7%	48,8%
Toplam		N	16	35	65	154	230
		%	3,2%	7,0%	13,0%	30,8%	46,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	1,156[a]	4	0,885

Ankette yer alan *''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler''* şeklindeki soru 7'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 7 için 77 evli (%23,5) ''Katılmıyorum'' ve 47 bekar (%27,3) ''Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.21'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre evli ve bekar çalışanlar %45 oranında iş güvenliği uygulamalarına ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.21. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7)

S7.İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	66	77	57	63	65
		%	20,1%	23,5%	17,4%	19,2%	19,8%
	Bekar	N	47	35	27	28	35
		%	27,3%	20,3%	15,7%	16,3%	20,3%
Toplam		N	113	112	84	91	100
		%	22,6%	22,4%	16,8%	18,2%	20,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	4,369[a]	5	0,498

Ankette yer alan *''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur''* şeklindeki soru 8'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 8 için 77 evli (%63,1) ''Kesinlikle Katılıyorum'' ve 116 bekar (%67,4) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.22'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Evli ve bekar çalışanlar %89,6 oranında iş güvenliği eğitimlerinin iş tutumunun geliştirilmesinde önemli olduğunu gösteren seçenekleri seçmişlerdir.

Çizelge 4.22. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8)

S8.İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.

			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni Hal	Evli	N	10	12	15	84	207
		%	3,0%	3,7%	4,6%	25,6%	63,1%
	Bekar	N	6	6	3	41	116
		%	3,5%	3,5%	1,7%	23,8%	67,4%
Toplam		N	16	18	18	125	323
		%	3,2%	3,6%	3,6%	25,0%	64,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	3,055[a]	4	0,549

Ankette yer alan *''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum''* şeklindeki soru 9'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 9 için 212 evli (%64,6) ''Keskinlikle Katılıyorum'' ve 108 bekar (%62,8) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.23'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre evli ve bekar çalışanlar %88,4 oranında yaptıkları işlerin eğitimlerini almış ve risklerini bildiklerini ifade etmişlerdir.

Çizelge 4.23. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9)

S9.Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	11	13	16	76	212
		%	3,4%	4,0%	4,9%	23,2%	64,6%
	Bekar	N	3	4	11	46	108
		%	1,7%	2,3%	6,4%	26,7%	62,8%
Toplam		N	14	17	27	122	320
		%	2,8%	3,4%	5,4%	24,4%	64,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	3,066[a]	4	0,547

Ankette yer alan *''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim''* şeklindeki soru 10'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 10 için 82 evli (%25) ''Keskinlikle Katılmıyorum'', 73 erkek (22,3) ''Kesinlikle Katılıyorum'' ve 33 bekar (%19,2) ''Kesinlikle Katılmıyorum'', 55 bekar (%32) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.24'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur ve Çizelgeye göre evli ve bekar çalışanlar bu konuda kararsız kalmışlardır.

Çizelge 4.24. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10)

S10.Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	82	61	56	56	73
		%	25,0%	18,6%	17,1%	17,1%	22,3%
	Bekar	N	33	23	31	30	55
		%	19,2%	13,4%	18,0%	17,4%	32,0%
Toplam		N	115	84	87	86	128
		%	23,0%	16,8%	17,4%	17,2%	25,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	7,724[a]	4	0,102

Ankette yer alan ‘‘*Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim*’’ şeklindeki soru 11’e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 11 için 94 evli (%28,7) ‘‘Keskinlikle Katılmıyorum’’ ve 45 bekar (%26,2) ‘’Kesinlikle Katılmıyorum’’ diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.25’de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ‘‘Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim’’ konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelge göre evli ve bekar çalışanlar ağırlıklı olarak ortalama maaşı olan ama iş güvenliği raporları olan işletmeleri tercih etmişlerdir.

Çizelge 4.25. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11)

S11. Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	94	58	44	61	71
		%	28,7%	17,7%	13,4%	18,6%	21,6%
	Bekar	N	45	29	29	31	38
		%	26,2%	16,9%	16,9%	18,0%	22,1%
Toplam		N	139	87	73	92	109
		%	27,8%	17,4%	14,6%	18,4%	21,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	1,245[a]	4	0,871

Ankette yer alan *''Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır''* şeklindeki soru 12'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 12 için 91 evli (%27,7) ''Keskinlikle Katılmıyorum'' ve 61 bekar (%35,5) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.26'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre evli ve bekar çalışanlar, ağırlıklı olarak iş güvenliği alanında ülkemizin dünya'da diğer ülkelere göre daha geride olduğunu belirten şıkları seçmişlerdir.

Çizelge 4.26. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12)

S12.Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.							
			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	91	71	80	41	45
		%	27,7%	21,6%	24,4%	12,5%	13,7%
	Bekar	N	61	29	42	16	24
		%	35,5%	16,9%	24,4%	9,3%	14,0%
Toplam		N	152	100	122	57	69
		%	30,4%	20,0%	24,4%	11,4%	13,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	4,521[a]	4	0,340

Ankette yer alan *''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır''* şeklindeki soru 13'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve medeni hal ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 13 için 123 evli (%37,5) ''Kesinlikle Katılıyorum'' ve 71 bekar (%41,3) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.27'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır'' konusunda evli ve bekar çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Evli ve bekar çalışanların olası bir acil durumda hazırlanan acil durum eylem planından haberdar oldukları görülmektedir.

Çizelge 4.27. Medeni Durum Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13)

S13.Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Medeni hal	Evli	N	26	27	55	97	123
		% -	7,9%	8,2%	16,8%	29,6%	37,5%
	Bekar	N	11	14	26	50	71
		% -	6,4%	8,1%	15,1%	29,1%	41,3%
Toplam		N	37	41	81	147	194
		% -	7,4%	8,2%	16,2%	29,4%	38,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	,974[a]	4	0,914

Katılımcıların ''*Medeni Durum Değişkeni''* ile Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi yönünde yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşılmamıştır.

4.2.3. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algısına Etkisi

Bu bölümde ankete katılan işletme çalışanlarının "Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algıları" sorusuna ''*Yaş Değişkeninin''* bir etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Sonuçlar arasındaki farkların anlamlı olup

olmadığının tespiti için ki-kare (Pearson Chi-Square) testi uygulanmış ve test sonuçları anket sorularına göre ayrı ayrı verilmiştir.

Ankette yer alan *''İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım''* şeklindeki soru 1'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 1 için 46 18-24 yaş arası (%69,7) ''Kesinlikle katılıyorum'', 286 25-44 yaş arası (%70,4) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 24 45-54 yaş arası çalışan (%85,7) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.28'de verilmiştir. Bu Çizelge göre; ''İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlama ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark vardır. Çizelgeye göre yaş oranı arttıkça iş güvenliğine katkı sağlama ve öneri sunmanın arttığı görülmektedir.

Çizelge 4.28. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1)

S1.İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	1	1	3	15	46
		% -	1,5%	1,5%	4,5%	22,7%	69,7%
	25-44 yaş arası	N	5	6	21	88	286
		% -	1,2%	1,5%	5,2%	21,7%	70,4%
	45-54 yaş arası	N	2	2	0	0	24
		% -	7,1%	7,1%	0,0%	0,0%	85,7%
Toplam		N	8	9	24	103	356
		% -	1,6%	1,8%	4,8%	20,6%	71,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	18,921[a]	8	0,015*

Ankette yer alan *''İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım''* şeklindeki soru 2'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 2 için 34 18-24 yaş arası (%51,5) ''Kesinlikle katılıyorum'', 217 25-44 yaş arası (%53,4) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 15 45-54 yaş arası çalışan (%53,4) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.29'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre 422 çalışan %84,4 gibi yüksek bir oranda kaygıların sunulup geri dönüş alınması gerçekleştiği seçenek seçilmiştir.

Çizelge 4.29. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2)

S2.İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	0	2	11	19	34
		%	0,0%	3,0%	16,7%	28,8%	51,5%
	25-44 yaş arası	N	9	11	40	129	217
		%	2,2%	2,7%	9,9%	31,8%	53,4%
	45-54 yaş arası	N	1	1	3	8	15
		%	3,6%	3,6%	10,7%	28,6%	53,6%
Toplam		N	10	14	54	156	266
		%	-	2,0%	2,8%	10,8%	31,2% 53,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	4,555[a]	8	0,804

Ankette yer alan *''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır''* şeklindeki soru 3'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 3 için 36 18-24 yaş arası (%54,5) ''Kesinlikle katılıyorum'', 261 25-44 yaş arası (%64,3) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 17 45-54 yaş arası çalışan (%62,8) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.30'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre 430 %86 gibi yüksek bir oranda çalıştıkları yerde iş kazalarının tekrarlanmaması için önlem alındığını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.30. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3)

S3.Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	3	4	5	18	36
		%	4,5%	6,1%	7,6%	27,3%	54,5%
	25-44 yaş arası	N	4	12	36	93	261
		%	1,0%	3,0%	8,9%	22,9%	64,3%
	45-54 yaş arası	N	2	1	3	5	17
		%	7,1%	3,6%	10,7%	17,9%	60,7%
Toplam		N	9	17	44	116	314
		%	1,8%	3,4%	8,8%	23,2%	62,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	12,255[a]	8	0,140

Ankette yer alan *''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır''* şeklindeki soru 4'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 4 için 34 18-24 yaş arası (%51,5) ''Kesinlikle katılıyorum'', 217 25-44 yaş arası (%53,4) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 17 45-54 yaş arası çalışan (%60,7) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.31'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre 400 %80 gibi yüksek bir oranda çalıştıkları risk değerlendirmelerinin kendileriyle paylaşıldığını gösteren şıkkı seçmişlerdir.

Çizelge 4.31. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4)

S4.Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.							
			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	3	3	6	20	34
		%	4,5%	4,5%	9,1%	30,3%	51,5%
	25-44 yaş arası	N	15	30	38	106	217
		%	3,7%	7,4%	9,4%	26,1%	53,4%
	45-54 yaş arası	N	1	3	1	6	17
		%	3,6%	10,7%	3,6%	21,4%	60,7%
Toplam		N	19	36	45	132	268
		%	3,8%	7,2%	9,0%	26,4%	53,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	3,210[a]	8	0,920

Ankette yer alan *''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir''* şeklindeki soru 5'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 5 için 19 18-24 yaş arası (%28,8) ''Kesinlikle katılmıyorum'', 169 25-44 yaş arası (%41,6) ''Kesinlikle katılmıyorum'' ve 14 45-54 yaş arası çalışan (%50) ''Kesinlikle katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.32'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre ''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre 316 çalışan (%63,2) iş güvenliğini öncelik olarak görüldüğü görülmüştür.

Çizelge 4.32. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5)

S5.İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	19	19	4	9	15
		%	28,8%	28,8%	6,1%	13,6%	22,7%
	25-44 yaş arası	N	169	91	38	50	58
		%	41,6%	22,4%	9,4%	12,3%	14,3%
	45-54 yaş arası	N	14	4	1	6	3
		%	50,0%	14,3%	3,6%	21,4%	10,7%
Toplam		N	202	114	43	65	76
		%	40,4%	22,8%	8,6%	13,0%	15,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	11,289[a]	8	0,186

Ankette yer alan *''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır''* şeklindeki soru 6'ya verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 6 için 29 18-24 yaş arası (%43,9) ''Kesinlikle katılıyorum'', 185 25-44 yaş arası (%45,6) ''Kesinlikle katılıyorum'' ve 16 45-54 yaş arası çalışan (%57,1) ''Kesinlikle katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.33'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelgeye göre 354 çalışan (%77,4) çalışma arkadaşlarının K.K.D kullanımına önem verdiği seçeneği seçtikleri görülmüştür.

Çizelge 4.33. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6)

S6.Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	1	6	7	23	29
		%	1,5%	9,1%	10,6%	34,8%	43,9%
	25-44 yaş arası	N	15	25	56	125	185
		%	3,7%	6,2%	13,8%	30,8%	45,6%
	45-54 yaş arası	N	0	4	2	6	16
		%	0,0%	14,3%	7,1%	21,4%	57,1%
Toplam		N	16	35	65	154	230
		%	3,2%	7,0%	13,0%	30,8%	46,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	7,948[a]	8	0,439

Ankette yer alan *''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler''* şeklindeki soru 7'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 7 için 17 18-24 yaş arası (%25,8) ''Katılmıyorum'', 92 25-44 yaş arası (%22,7) ''Kesinlikle katılmıyorum'' ve 7 45-54 yaş arası çalışan (%25) ''Karasızım'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.34'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar iş güvenliği hatırlatmalarına ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir.

Çizelge 4.34. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7)

S7.İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.							
			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	16	17	9	9	15
		%	24,2%	25,8%	13,6%	13,6%	22,7%
	25-44 yaş arası	N	92	91	68	76	79
		%	22,7%	22,4%	16,7%	18,7%	19,5%
	45-54 yaş arası	N	5	4	7	6	6
		%	17,9%	14,3%	25,0%	21,4%	21,4%
Toplam		N	113	112	84	91	100
		%	22,6%	22,4%	16,8%	18,2%	20,0%
				Değer		df	p
Pearson Chi-Square				4,337[a]		8	0,825

Ankette yer alan *''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur''* şeklindeki soru 8'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 8 için 36 18-24 yaş arası (%54,5) ''Kesinlikle Katılıyorum'', 269 25-44 yaş arası (%66,3) ''Kesinlikle Katılıyorum'' ve 18 45-54 yaş arası çalışan (%64,3) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.35'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar 448 (%89,6) iş güvenliği eğitimlerinin faydalı olduğunu düşünmüştür.

Çizelge 4.35. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8)

S8.İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.							
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	6	5	2	17	36
		%	9,1%	7,6%	3,0%	25,8%	54,5%
	25-44 yaş arası	N	10	12	15	100	269
		%	2,5%	3,0%	3,7%	24,6%	66,3%
	45-54 yaş arası	N	0	1	1	8	18
		%	0,0%	3,6%	3,6%	28,6%	64,3%
Toplam		N	16	18	18	125	323
		%	3,2%	3,6%	3,6%	25,0%	64,6%
				Değer	Df	p	
Pearson Chi-Square				13,564[a]	8	0,094	

Ankette yer alan *''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum''* şeklindeki soru 9'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 9 için 41 18-24 yaş arası (%62,1) ''Kesinlikle Katılıyorum'', 260 25-44 yaş arası (%64) ''Kesinlikle Katılıyorum'' ve 19 45-54 yaş arası çalışan (%67,9) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır.

İstatiksel analizler Çizelge 4.36'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar yaptıkların işin eğitimini almış ve yaptıkları işin tehlikelerini bildikleri saptanmıştır.

Çizelge 4.36. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9)

S9.Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.						
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	3	1	5	16	41
		%	4,5%	1,5%	7,6%	24,2%	62,1%
	25-44 yaş arası	N	11	15	21	99	260
		%	2,7%	3,7%	5,2%	24,4%	64,0%
	45-54 yaş arası	N	0	1	1	7	19
		%	0,0%	3,6%	3,6%	25,0%	67,9%
Toplam		N	14	17	27	122	320
		%	2,8%	3,4%	5,4%	24,4%	64,0%
				Değer	Df		p
Pearson Chi-Square				3,207[a]	8		0,921

Ankette yer alan *''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim''* şeklindeki soru 10'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 10 için 25 18-24 yaş arası (%37,9) ''Kesinlikle Katılıyorum'', 13 18-24 yaş arası (%19,7) ''Kesinlikle Katılmıyorum'', 96 25-44 yaş arası (%23,6) ''Kesinlikle Katılıyorum'', 93 25-44 yaş arası (%22,9) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' ve 9 45-54 yaş arası çalışan (%32,1) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.37'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar işletme koşulları konusunda baskın bir tercih yapmamıştır.

Çizelge 4.37. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10)

S10.Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası N	13	7	11	10	25
	18-24 yaş arası %	19,7%	10,6%	16,7%	15,2%	37,9%
	25-44 yaş arası N	93	72	75	70	96
	25-44 yaş arası %	22,9%	17,7%	18,5%	17,2%	23,6%
	45-54 yaş arası N	9	5	1	6	7
	45-54 yaş arası %	32,1%	17,9%	3,6%	21,4%	25,0%
Toplam	N	115	84	87	86	128
	%	23,0%	16,8%	17,4%	17,2%	25,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	11,385[a]	8	0,181

Ankette yer alan *''Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim''* şeklindeki soru 11'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 11 için 11 18-24 yaş arası (%16,7) ''Kesinlikle Katılmıyorum'', 116 25-44 yaş arası (%28,8) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' ve 12 45-54 yaş arası çalışan (%42,9) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.38'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim'' konusunda18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar ortalama maaşı olup iş güvenliği kuralları olan işletmeleri tercih etmişlerdir.

Çizelge 4.38. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11)

S11. Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	11	15	14	14	12
		%	16,7%	22,7%	21,2%	21,2%	18,2%
	25-44 yaş arası	N	116	67	55	75	93
		%	28,6%	16,5%	13,5%	18,5%	22,9%
	45-54 yaş arası	N	12	5	4	3	4
		%	42,9%	17,9%	14,3%	10,7%	14,3%
Toplam		N	139	87	73	92	109
		%	27,8%	17,4%	14,6%	18,4%	21,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	11,401[a]	8	0,180

Ankette yer alan *''Ülkemizin iş güvenliği alanındaki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır''* şeklindeki soru 12'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 12 için 17 18-24 yaş arası (%25,8) ''Kesinlikle Katılmıyorum'', 127 25-44 yaş arası (%31,3) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' ve 8 45-54 yaş arası çalışan (%28,6) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.39'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa'da ve Dünya'da ön sıralardadır'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar ülkemizin iş güvenliği alanındaki yerini Dünya'daki iş güvenliği anlayışına göre iyi yerde görmemişlerdir.

Çizelge 4.39. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru12)

			S12.Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.				
			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	17	14	11	12	12
		%	25,8%	21,2%	16,7%	18,2%	18,2%
	25-44 yaş arası	N	127	81	104	41	53
		%	31,3%	20,0%	25,6%	10,1%	13,1%
	45-54 yaş arası	N	8	5	7	4	4
		%	28,6%	17,9%	25,0%	14,3%	14,3%
Toplam		N	152	100	122	57	69
		%	30,4%	20,0%	24,4%	11,4%	13,8%
				Değer		df	p
Pearson Chi-Square				7,140		8	0,522

Ankette yer alan *''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır''* şeklindeki soru 13'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve yaş değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 13 için 30 18-24 yaş arası (%45,5) ''Kesinlikle Katılıyorum'', 150 25-44 yaş arası (%36,9) ''Kesinlikle Katılıyorum'' ve 14 45-54 yaş arası çalışan (%50) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.40'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır'' konusunda 18-24, 25-44 ve 45-54 yaşındaki çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar acil durumlarda yapılacakları anlatan bir acil durum eylem planından haberdar oldukları görülmüştür.

Çizelge 4.40. Yaş Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13)

S13.Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Yaşınız	18-24 yaş arası	N	5	6	10	15	30
		%	7,6%	9,1%	15,2%	22,7%	45,5%
	25-44 yaş arası	N	30	34	66	126	150
		%	7,4%	8,4%	16,3%	31,0%	36,9%
	45-54 yaş arası	N	2	1	5	6	14
		%	7,1%	3,6%	17,9%	21,4%	50,0%
Toplam		N	37	41	81	147	194
		%	7,4%	8,2%	16,2%	29,4%	38,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	4,901[a]	8	0,768

Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi yönünde yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak 1. soru "İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım" sorusunda anlamlı bir sonuca ulaşılmıştır.

4.2.4. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi

Bu bölümde ankete katılan işletme çalışanlarının "Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algıları" sorusuna *''Tecrübe Değişkeninin''* bir etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Sonuçlar arasındaki farkların anlamlı olup olmadığının tespiti için ki-kare (Pearson Chi-Square) testi uygulanmış ve test sonuçları anket sorularına göre ayrı ayrı verilmiştir.

Ankette yer alan *''İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım''* şeklindeki soru 1'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 1 için 6 aydan tecrübeli az 67 çalışan (%76,1), 6 ay-4 yıl tecrübeli 85 çalışan (%65,4), 4- 9 yıl tecrübeli 37 çalışan (%63,8) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 167 çalışan (%74,6) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.41'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlama ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çalışanlar genel olarak iş güvenliğine katkı sağlama eğiliminde olduklarını belirten seçeneği seçmişlerdir.

Çizelge 4.41. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru1)

S1.İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	2	0	8	11	67
		%	2,3%	0,0%	9,1%	12,5%	76,1%
	6 ay-4 yıl	N	1	3	6	35	85
		%	0,8%	2,3%	4,6%	26,9%	65,4%
	4- 9 yıl	N	0	3	4	14	37
		%	0,0%	5,2%	6,9%	24,1%	63,8%
	10 yıl ve Üzeri	N	5	3	6	43	167
		%	2,2%	1,3%	2,7%	19,2%	74,6%
Toplam		N	8	9	24	103	356
		%	1,6%	1,8%	4,8%	20,6%	71,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	21,624[a]	12	0,583

Ankette yer alan *''İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım''* şeklindeki soru 2'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 2 için 6 aydan az tecrübeli 51 çalışan (%58), 6 ay-4 yıl tecrübeli 73 çalışan (%56,2), 4- 9 yıl tecrübeli 29 çalışan (%50) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 113 çalışan (%50,4) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.42'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında açısından farkındalık fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanların çoğunluğu (%84,5) iş güvenliği kaygılarına sunma sonrasında olumlu geri dönüş aldıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.42. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru2)

S2.İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	1	4	6	26	51
		%	1,1%	4,5%	6,8%	29,5%	58,0%
	6 ay-4 yıl	N	2	4	17	34	73
		%	1,5%	3,1%	13,1%	26,2%	56,2%
	4 - 9 yıl	N	1	3	4	21	29
		%	1,7%	5,2%	6,9%	36,2%	50,0%
	10 yıl ve Üzeri	N	6	3	27	75	113
		%	2,7%	1,3%	12,1%	33,5%	50,4%
Toplam		N	10	14	54	156	266
		%	2,0%	2,8%	10,8%	31,2%	53,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	10,927[a]	12	0,535

Ankette yer alan *''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır''* şeklindeki soru 3'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 3 için 6 aydan az tecrübeli 60 çalışan (%68,2), 6 ay-4 yıl tecrübeli 78 çalışan (%60), 4- 9 yıl tecrübeli 37 çalışan (%63,8) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 139 çalışan (%62,1) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.43'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar toplamda ağırlıklı olarak 430 (%66) önlemlerin alındığı bilgisini veren şıkkı işaretlemişlerdir.

Çizelge 4.43. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru3)

S3.Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.

			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	0	5	7	16	60
		%	0,0%	5,7%	8,0%	18,2%	68,2%
	6 ay-4 yıl	N	3	6	12	31	78
		%	2,3%	4,6%	9,2%	23,8%	60,0%
	4- 9 yıl	N	0	2	6	13	37
		%	0,0%	3,4%	10,3%	22,4%	63,8%
	10 yıl ve Üzeri	N	6	4	19	56	139
		%	2,7%	1,8%	8,5%	25,0%	62,1%
Toplam		N	9	17	44	116	314
		%	1,8%	3,4%	8,8%	23,2%	62,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	9,590[a]	12	0,652

Ankette yer alan *''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır''* şeklindeki soru 4'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 4 için 6 aydan az tecrübeli 67 çalışan (%76,1), 6 ay-4 yıl tecrübeli 85 çalışan (%65,4), 4- 9 yıl tecrübeli 37 çalışan (%63,8) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 167 çalışan (%74,6) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatistiksel analizler Çizelge 4.44'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar risk değerlendirmeleriyle ilgili bilgilendirildiklerini gösteren seçeneği işaretlemişlerdir.

Çizelge 4.44. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru4)

S4.Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.							
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	5	4	4	17	58
		%	5,7%	4,5%	4,5%	19,3%	65,9%
	6 ay-4 yıl	N	4	11	12	37	66
		%	3,1%	8,5%	9,2%	28,5%	50,8%
	4 - 9 yıl	N	1	3	7	11	36
		%	1,7%	5,2%	12,1%	19,0%	62,1%
	10 yıl ve Üzeri	N	9	18	22	67	108
		%	4,0%	8,0%	9,8%	29,9%	48,2%
Toplam		N	19	36	45	132	268
		%	3,8%	7,2%	9,0%	26,4%	53,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	14,916[a]	12	0,246

Ankette yer alan *''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir''* şeklindeki soru 5'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 5 için 6 aydan az tecrübeli 67 çalışan (%76,1), 6 ay-4 yıl tecrübeli 85 çalışan (%65,4), 4- 9 yıl tecrübeli 37 çalışan (%63,8) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 167 çalışan (%74,6) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.45'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar her yıl aralığında en fazla ''Kesinlikle Katılmıyorum'' kısmını işaretleyerek iş güvenliği kurallarını göz ardı etmemeyi seçtikleri görülmüştür.

Çizelge 4.45. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru5)

S5.İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	35	18	7	11	17
		%	39,8%	20,5%	8,0%	12,5%	19,3%
	6 ay-4 yıl	N	45	32	13	20	20
		%	34,6%	24,6%	10,0%	15,4%	15,4%
	4 - 9 yıl	N	24	15	3	6	10
		%	41,4%	25,9%	5,2%	10,3%	17,2%
	10 yıl ve Üzeri	N	98	49	20	28	29
		%	43,8%	21,9%	8,9%	12,5%	12,9%
Toplam		N	202	114	43	65	76
		% -	40,4%	22,8%	8,6%	13,0%	15,2%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	6,439[a]	12	0,892

Ankette yer alan *''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır''* şeklindeki soru 6'ya verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 6 için 6 aydan az tecrübeli 50 çalışan (%56,8), 6 ay-4 yıl tecrübeli 59 çalışan (%45,4), 4- 9 yıl tecrübeli 26 çalışan (%44,8) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 95 çalışan (%42,4) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.46'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre iş tecrübesi fark etmeksizin çalışanların K.K.D kullanımına uyduğunu gösteren seçenek işaretlenmiştir.

Çizelge 4.5. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru6)

S6.Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.

			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	4	3	10	21	50
		%	4,5%	3,4%	11,4%	23,9%	56,8%
	6 ay-4 yıl	N	2	6	19	44	59
		%	1,5%	4,6%	14,6%	33,8%	45,4%
	4 - 9 yıl	N	1	8	11	12	26
		%	1,7%	13,8%	19,0%	20,7%	44,8%
	10 yıl ve Üzeri	N	9	18	25	77	95
		%	4,0%	8,0%	11,2%	34,4%	42,4%
Toplam		N	16	35	65	154	230
		%	3,2%	7,0%	13,0%	30,8%	46,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	19,454[a]	12	0,078

Ankette yer alan *''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler''* şeklindeki soru 7'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 7 için 6 aydan az tecrübeli 19 çalışan (%21,6), 6 ay-4 yıl tecrübeli 34 çalışan (%26,2), 4- 9 yıl tecrübeli 18 çalışan (%31) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 42 çalışan (%18,8) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.47'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgeye göre çalışanlar daha çok %22,6 oranıyla ''Kesinlikle Katılmıyorum'' seçeneğini seçerek iş güvenliği uyarılarına ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 4.47. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru7)

S7.İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.							
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	19	20	14	11	24
		%	21,6%	22,7%	15,9%	12,5%	27,3%
	6 ay-4 yıl	N	34	26	17	31	22
		%	26,2%	20,0%	13,1%	23,8%	16,9%
	4 - 9 yıl	N	18	13	11	8	8
		%	31,0%	22,4%	19,0%	13,8%	13,8%
	10 yıl ve Üzeri	N	42	53	42	41	46
		%	18,8%	23,7%	18,8%	18,3%	20,5%
Toplam		N	113	112	84	91	100
		%	22,6%	22,4%	16,8%	18,2%	20,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	14,902[a]	12	0,247

Ankette yer alan *''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur''* şeklindeki soru 8'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 8 için 6 aydan az tecrübeli 64 çalışan (%72,7), 6 ay-4 yıl tecrübeli 75 çalışan (%57,7), 4- 9 yıl tecrübeli 39 çalışan (%67,2) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 145 çalışan (%64,7) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.48'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelge analiz edildiğinde çalışanlardan toplam 448'i (%89,6) iş güvenliği eğitimlerini yararlı bulmuşlardır.

Çizelge 4.48. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru8)

S8.İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.							
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	5	3	4	12	64
		%	5,7%	3,4%	4,5%	13,6%	72,7%
	6 ay-4 yıl	N	4	5	4	42	75
		%	3,1%	3,8%	3,1%	32,3%	57,7%
	4 - 9 yıl	N	1	3	1	14	39
		%	1,7%	5,2%	1,7%	24,1%	67,2%
	10 yıl ve Üzeri	N	6	7	9	57	145
		%	2,7%	3,1%	4,0%	25,4%	64,7%
Toplam		N	16	18	18	125	323
		%	3,2%	3,6%	3,6%	25,0%	64,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	13,128[a]	12	0,360

Ankette yer alan *''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum''* şeklindeki soru 9'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 9 için 6 aydan az tecrübeli 58 çalışan (%65,9), 6 ay-4 yıl tecrübeli 77 çalışan (%59,2), 4- 9 yıl tecrübeli 33 çalışan (%56,9) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 152 çalışan (%67,9) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.49'da verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelge incelendiğinde çalışanların yaptıkları işin eğitimini aldıkları ve tehlikelerine hakim olduklarını belirten seçeneği seçtikleri görülmüştür.

Çizelge 4.49. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru9)

S9.Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.							
			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	4	4	5	17	58
		%	4,5%	4,5%	5,7%	19,3%	65,9%
	6 ay-4 yıl	N	3	4	5	41	77
		%	2,3%	3,1%	3,8%	31,5%	59,2%
	4 - 9 yıl	N	1	3	5	16	33
		%	1,7%	5,2%	8,6%	27,6%	56,9%
	10 yıl ve Üzeri	N	6	6	12	48	152
		%	2,7%	2,7%	5,4%	21,4%	67,9%
Toplam		N	14	17	27	122	320
		%	2,8%	3,4%	5,4%	24,4%	64,0%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	10,477[a]	12	0,574

Ankette yer alan *''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim''* şeklindeki soru 10'a verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 10 için 6 aydan az tecrübeli 29 çalışan (%33), 6 ay-4 yıl tecrübeli 33 çalışan (%25,4), 4- 9 yıl tecrübeli 13 çalışan (%22,4) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 53 çalışan (%23,7) ''Kesinlikle Katılıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.50'de verilmiştir. Bu Çizelge göre; ''Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelge incelendiğinde çalışanlar yakın oranda dağılım göstermiştir.

Çizelge 4.50. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru10)

S10.Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	22	13	12	12	29
		%	25,0%	14,8%	13,6%	13,6%	33,0%
	6 ay-4 yıl	N	25	23	27	22	33
		%	19,2%	17,7%	20,8%	16,9%	25,4%
	4 - 9 yıl	N	10	11	8	16	13
		%	17,2%	19,0%	13,8%	27,6%	22,4%
	10 yıl ve Üzeri	N	58	37	40	36	53
		%	25,9%	16,5%	17,9%	16,1%	23,7%
Toplam		N	115	84	87	86	128
		%	23,0%	16,8%	17,4%	17,2%	25,6%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	11,962[a]	12	0,449

Ankette yer alan ‘‘*Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim*’’ şeklindeki soru 11’e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 11 için 6 aydan az tecrübeli 23 çalışan (%26,1), 6 ay-4 yıl tecrübeli 30 çalışan (%23,1), 4- 9 yıl tecrübeli 17 çalışan (%29,3) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 69 çalışan (%30,8 ‘‘Kesinlikle Katılmıyorum’’ diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.51’de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ‘‘Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim’’ konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından farkı yoktur. Çizelge analiz edildiğinde çalışanların diğer seçeneklere göre daha fazla ‘‘Kesinlikle Katılmıyorum’’ (%27,8) seçeneğini seçmişlerdir. Ağırlıklı olarak ortalama maaşı ve iş güvenliği kuralları olan işletmeleri seçtikleri görülmüştür.

Çizelge 4.51. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru11)

S11. Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	23	19	15	8	23
		%	26,1%	21,6%	17,0%	9,1%	26,1%
	6 ay-4 yıl	N	30	26	21	30	23
		%	23,1%	20,0%	16,2%	23,1%	17,7%
	4 - 9 yıl	N	17	13	9	7	12
		%	29,3%	22,4%	15,5%	12,1%	20,7%
	10 yıl ve Üzeri	N	69	29	28	47	51
		%	30,8%	12,9%	12,5%	21,0%	22,8%
Toplam		N	139	87	73	92	109
		%	27,8%	17,4%	14,6%	18,4%	21,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	17,635[a]	12	0,127

Ankette yer alan *''Ülkemizin iş güvenliği alanındaki yeri Avrupa'da ve Dünya'da ön sıralardadır''* şeklindeki soru 12'ye verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 12 için 6 aydan az tecrübeli 27 çalışan (%30,7), 6 ay-4 yıl tecrübeli 38 çalışan (%29,2), 4- 9 yıl tecrübeli 20 çalışan (%34,5) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 67 çalışan (%29,9) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.52'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgede verilen cevaplara bakıldığında çalışanların ülkenin iş güvenliğinin dünyadaki yerini olumlu bulmadıkları görülmüştür.

Çizelge 4.52. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13)

S12.Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.							
			Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	27	11	26	8	16
		%	30,7%	12,5%	29,5%	9,1%	18,2%
	6 ay-4 yıl	N	38	29	29	18	16
		%	29,2%	22,3%	22,3%	13,8%	12,3%
	4 - 9 yıl	N	20	16	12	5	5
		%	34,5%	27,6%	20,7%	8,6%	8,6%
	10 yıl ve Üzeri	N	67	44	55	26	32
		%	29,9%	19,6%	24,6%	11,6%	14,3%
Toplam		N	152	100	122	57	69
		%	30,4%	20,0%	24,4%	11,4%	13,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	10,514[a]	12	0,571

Ankette yer alan *''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır''* şeklindeki soru 13'e verilen yanıtlar analiz edilmiş ve tecrübe değişkeni ile ilişkilendirilerek açıklanmıştır. Soru 13 için 6 aydan az tecrübeli 35 çalışan (%39,8), 6 ay-4 yıl tecrübeli 53 çalışan (%40,8), 4- 9 yıl tecrübeli 19 çalışan (%32,8) ve 10 yıl ve üzeri tecrübeli 87 çalışan (%38,8) ''Kesinlikle Katılmıyorum'' diyerek cevaplamışlardır. İstatiksel analizler Çizelge 4.53'de verilmiştir. Bu Çizelgeye göre; ''Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır'' konusunda iş tecrübesi farklı çalışanlar arasında farkındalık açısından fark yoktur. Çizelgede verilen cevaplara bakıldığında çalışanların acil durum eylem planlarındandın haberleri olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.53. Tecrübe Değişkeninin Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarına Etkisi (Soru13)

S13.Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İş tecrübesi	6 aydan az	N	8	7	15	23	35
		%	9,1%	8,0%	17,0%	26,1%	39,8%
	6 ay-4 yıl	N	8	8	17	44	53
		%	6,2%	6,2%	13,1%	33,8%	40,8%
	4 - 9 yıl	N	7	6	7	19	19
		%	12,1%	10,3%	12,1%	32,8%	32,8%
	10 yıl ve Üzeri	N	14	20	42	61	87
		%	6,3%	8,9%	18,8%	27,2%	38,8%
Toplam		N	37	41	81	147	194
		%	7,4%	8,2%	16,2%	29,4%	38,8%

	Değer	df	p
Pearson Chi-Square	8,665[a]	12	0,731

4.3. İş Güvenliği Farkındalığına Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde çalışanların iş yerlerinde uygulanan iş güvenliği çalışmalarındaki farkındalık durumları demografik değişkenler dikkate alınarak

elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular her değişken için ayrı ayrı değerlendirilmiş ve uygun istatistiksel analizlerle değişkenlerin farkındalığa etkisi olup olmadığı ortaya konulmuş ve sonuçların nedenleri tartışılmıştır.

4.3.1. Cinsiyet Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi

Ankete katılan çalışanların ‘‘*Cinsiyet Değişkeni’’* ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını incelemek için istatistiksel yöntemlerden t-testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçları Çizelgede gösterilmektedir.

Yapılan analiz sonucunda Katılımcıların ‘‘*Cinsiyet Değişkeni’’* İle Kurumsal Şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

Çizelge 4.54. Cinsiyet Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına etkisi

	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	t	p
Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı ortalama	Erkek	468	2,25	0,43650	0,025	0,980
	Kadın	32	2,25	0,35482		

4.3.2. Medeni Durum Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi

Ankete katılan çalışanların ‘‘*Medeni Durum Değişkeni*’’ ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını incelemek için t-testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçları Çizelgede gösterilmektedir.

Katılımcıların ‘‘*Medeni Durum Değişkeni*’’ ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalıklarının değerlendirilmesi sonucunda evli çalışanlar lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. (P<0,05)

Çizelge 4.55. Katılımcıların Medeni Durum Değişkeni İle Kurumsal Şirket Çalışanlarının Çalıştıkları İş Yerine Ait İş Güvenliği Farkındalığının Değerlendirmesi

	Medeni hal	N	Ortalama	SS	t	p
Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı ortalama	Evli	328	2,3158	0,42732	4,776	0,000*
	Bekar	165	2,1227	0,41601		

4.3.3. Tecrübe Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi

Ankete katılan çalışanların iş tecrübesi değişkeni ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını incelemek için ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçları Çizelgede gösterilmektedir.

Çizelge 4.56. Katılımcıların Tecrübe Değişkeni ile Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına Ait Anova Analiz Sonuçları

	N	Ortalama	SS	F	p
6 aydan az	88	2,0066	,38328	21,257	0,000*
6 ay-4 yıl	130	2,1981	,37531		
4- 9 yıl	58	2,1868	,43911		
10 yıl ve Üzeri	224	2,3962	,42541		

Yapılan analiz neticesinde iş tecrübesi değişkeni ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0,05$). Veriler ortalamalar açısından değerlendirildiğinde iş tecrübesi grupları arasında farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmıştır.

Katılımcıların tecrübe değişkeni ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına ait dağılımları değerlendirildiğinde, 6 aydan az çalışanlar incelemesinde 10 yıl ve üzeri p=0,000; 6 ay-4 yıl çalışanlar incelemesinde 10 yıl ve üzeri p=0,000; 4 - 9 yıl çalışanlar incelemesinde 10 yıl ve üzeri p=0,003; 10 yıl ve Üzeri çalışanlar incelemesinde 6 aydan az p=0,000 ve 6 ay-4 yıl p=0,000 olarak kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığının farklı olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.57. Katılımcıların Tecrübe Değişkeni ile Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına Ait Tukey Testi Sonuçları

İş tecrübesi	Farklı olan gruplar	Fark	Std. Hata	p
6 aydan az	6 ay-4 yıl	-0,19145*	0,05623	0,004
	4- 9 yıl	-0,18015*	0,06889	0,045
	10 yıl ve Üzeri	-0,38958*	0,05125	0,000
6 ay-4 yıl	6 aydan az	0,19145*	0,05623	0,004
	4- 9 yıl	0,01130	0,06432	0,998
	10 yıl ve Üzeri	-0,19813*	0,04491	0,000
4- 9 yıl	6 aydan az	0,18015*	0,06889	0,045
	6 ay-4 yıl	-0,01130	0,06432	0,998
	10 yıl ve Üzeri	-0,20942*	0,06001	0,003
10 yıl ve Üzeri	6 aydan az	0,38958*	0,05125	0,000
	6 ay-4 yıl	0,19813*	0,04491	0,000
	4 - 9 yıl	0,20942*	0,06001	0,003

4.3.4. Yaş Değişkeninin İş Güvenliği Farkındalığına Etkisi

Ankete katılan çalışanların *''Yaş Değişkeni''* ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını incelemek için ANOVA testi yapılmıştır. Yapılan test sonuçları Çizelgede gösterilmektedir.

Çizelge 4.58. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına Ait Anova Analiz Sonuçları

Yaş	N	Ortalama	SS	F	p
18-24 yaş arası	66	2,0404	0,35574		
25-44 yaş arası	406	2,2750	0,43535	10,89	0,000
45-54 yaş arası	28	2,4137	0,38455		

Yapılan analiz neticesinde ‘‘*Yaş Değişkeni*’’ ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0,05$). Veriler ortalamalar açısından değerlendirildiğinde yaş grupları arasında farklılık gözlemlenmiştir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey testi yapılmıştır.

Katılımcıların iş değişkeni ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına ait dağılımları değerlendirildiğinde, 18-24 yaş arası çalışanlar incelemesinde 25-44 yaş arası p=,000 ve 45-54 yaş arası çalışanlar p=,000; 25-44 yaş arası çalışanlar incelemesinde 18-24 yaş p=,000; 45-54 yaş arası çalışanlar incelemesinde 18-24 yaş p=,000 olarak kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığının anlamlı sonuç verdiği saptanmıştır.

Çizelge 4.59. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına Ait Tukey Testi Sonuçları

İş tecrübesi	Farklı olan gruplar	Fark	Std. Hata	p
18-24 yaş arası	25-44 yaş arası	-0,23464*	0,05616	0,000
	45-54 yaş arası	-0,37329*	0,09543	0,000
25-44 yaş arası	18-24 yaş arası	0,23464*	0,05616	0,000
	45-54 yaş arası	-0,13865	0,08267	0,215
45-54 yaş arası	18-24 yaş arası	0,37329*	0,09543	0,000
	25-44 yaş arası	0,13865	0,08267	0,215

4.4. Genel Farkındalık Değerlendirmesi

Ankete katılan işletme çalışanlarının ‘‘*Cinsiyet*’’, ‘‘*Medeni Hal*’’, ‘‘*Yaş*’’ ve ‘‘*Tecrübe Değişkenleri*’’ ile “Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algıları” sorusu arasında anlamlı farklılık bulunup bulunmadığı analiz edilmiştir. İstatistiksel analizde kullanılan ki-kare (Pearson Chi-Square) test sonuçları verilmiştir. Soru ile demografik değişken arasında fark olup olmadığı toplu olarak çizelge 4.60’ta görülmektedir.

Çizelge 4.60. Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 13 soru için farkındalıkla ilgili anlamlılık değerleri

"Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 13 soru"	**Cinsiyet (p)**	**Medeni durum (p)**	**Yaş (p)**	**Tecrübe (p)**
1. İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım.	0,001*	0,652	0,015*	0,583
2. İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.	0,051	0,749	0,804	0,535
3. Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.	0,000*	0,757	0,140	0,652
4. Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.	0,000*	0,985	0,920	0,246
5. İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.	0,205	0,529	0,186	0,892
6. Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.	0,001*	0,885	0,439	0,078
7. İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.	0,370	0,498	0,825	0,247
8. İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.	0,238	0,549	0,094	0,360
9. Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.	0,473	0,547	0,921	0,574
10. Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.	0,101	0,102	0,181	0,449
11. Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.	0,110	0,871	0,180	0,127
12. Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.	0,002*	0,340	0,522	0,571
13. Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.	0,183	0,914	0,768	0,731

Ankete katılan çalışanların *‘‘Cinsiyet’’, ‘‘Medeni Hal’’, ‘‘Yaş’’* ve *‘‘Tecrübe Değişkenleri’’* ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığı açısından anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını incelemek için istatistiksel yöntemlerden Tukey Analizi ve t-testi yapılmıştır. Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına ait 12 sorunun farkındalık değerleri üzerine yapılan istatistiksel analiz sonucunda; “*Cinsiyet*” değişkeni haricinde, *‘‘Medeni Hal Değişkeni, Yaş ve Tecrübe Değişkenlerind*e’’ değişkenleri arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Daha açık şekilde açıklanırsa, genel iş sağlığı algısında cinsiyetin önemli olmadığı ancak, medeni halin, tecrübenim ve yaşın bu algıyı etkilediği ortaya konmuştur.

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

İş güvenliği uzmanlarının saha bulguları ve yüz yüze mülakat yönetimiyle veriler toplanmıştır. Toplanan veriler ışığında farkındalık tespiti için program hazırlanmıştır. Bulguların toplanması için gözlem yapılan işletmede çalışanlar ile kurulan diyaloglarda teşekkür edilmesi gibi teşvik edici davranışlar prosedür ve cezai işlemlerden daha etkili olduğu görülmüştür. Bu durum iş güvenliği bilincinde iş güvenliği uzmanının etkisini de ortaya koymaktadır. Gözlemlere ve diyalog kurulan iş güvenliği uzmanlarından edinilen bilgilere göre iş güvenliği kültürünün oturması ve yaygınlaşması için uzmanlar çaba halindedir. Yapılan gözlemler sonucunda örneklemimizde iş güvenliği uzmanlarının kendi şirketlerinin bünyesinde yapılan uygulamalar ve prosedürler ile yetinmeyip bu kültürü empoze etmek için sürekli gelişim halinde oldukları saptanmıştır. Risklere karşı anlık reaksiyon gösterecek bir analitik düşünme yetisi empoze etmek, tecrübeli çalışanlarının bilgilerinden faydalanmak gibi yaklaşımlarının olduğu tespit edilmiştir buda kurumsal kimliğe sahip olan örneklemdeki iş güvenliği kültürünün ne derece gelişmiş ve örnek olabileceğini görülmektedir.

Katılımcıların *‘‘Medeni Durum’’*, *‘‘Tecrübe değişkeni’’* ile *‘‘Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi’’* yönünde yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca ulaşılmamıştır.

Katılımcıların *‘‘Yaş Değişkeni’’* ile *‘‘Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi’’* yönünde yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak 1. soru *“İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım”* sorusunda anlamlı bir sonuca ulaşılmıştır. 45-54 yaş arası çalışanların bu anlamda diğer çalışan yaş gruplarına göre aktif ve farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına yönelik bulgulara baktığımızda; Katılımcıların Yaş Değişkeni ile Kurumsal Şirket Çalışanlarının Genel İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirmesi yönünde yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak 45-54 yaşları arasında ki çalışanların iş güvenliğine diğer yaş gruplarına göre göre daha fazla ehemmiyet verdiği görülmektedir. Bunun tecrübe ile doğrudan bağlantılı olduğu istatistiki olarak Katılımcıların tecrübe değişkeni ile kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığına ait dağılımları değerlendirildiğinde daha tecrübeli kurumsal şirket çalışanlarının çalıştıkları iş yerine ait iş güvenliği farkındalığının en yüksek olduğu görülmektedir.

''İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım.'' sorusuna verilen cevaplara göre *''Cinsiyet''* ve *''Yaş Demografisinde''* anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Erkek çalışanların kadın çalışanlara göre tehlike sınıfı daha yüksek pozisyonlarda çalışıyor olması ve yaş oranı arttıkça iş güvenliğine katkı sağlama ve öneri sunmanın arttığı görülmektedir. *''Medeni Durum''* ve *''Tecrübe Değişkeninde''* bu soru için farkındalık farkı oluşturmadığı saptanmıştır.

''İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım''. sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde demografik değişkenler arasında farkındalık farkı görülmemiştir.

''Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır'' sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde *''Cinsiyet Demografisi''* haricindeki demografik değişkenlerde farkındalık farkı gözlenmemiştir. Erkek çalışanların kadın çalışanlara göre riskli alanlarda çalışmaları maruz kalınan ve alınan önlemlerin fazlalığının etkisi sonucu olduğu düşünülmektedir.

''Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır'' sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında *''Cinsiyet Demografisi''* haricindeki demografik değişkenlerde farkındalık farkı gözlenmemiştir. Erkek çalışanlar kadın

çalışanlara göre riskin daha fazla yakınında bulundukları için risk değerlendirmeleri ve acil durum eylem planlarına hakimdirler.

''İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir'' sorusunda önceliğin iş güvenliği olduğu sonucu çıkmıştır ve demografik değişkenler arasında anlamlı farklılık görülmemiştir.

''Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır'' ''Cinsiyet Demografisi'' anlamlı farklılık sonucu vermiştir. Erkek çalışanların bulundukları bölge itibariyle arkadaşlarının K.K.D kullanımına riayet ettiklerini gözlemlediği saptanmıştır.

''Ülkemizin iş güvenliği alanındaki yeri Avrupa'da ve Dünya'da ön sıralardadır'' sorusuna olumlu katılım düşük seviyede olduğu saptanmıştır. *''Cinsiyet Demografisi''* görülen farkındalık farkı kararsız kalan kadın örneklem ile ülkenin iş güvenliğinde ön sıralarda olmadığını oransal olarak daha fazla seçen erkek çalışanlar arasındadır. Anketin bu sorusuna *''Kesinlikle Katılmıyorum''* ve *''Katılmıyorum''* şıklarının ağırlıklı olarak işaretleneceği bekleniliyordu, çalışanlarında olumsuz düşüncesi geçmiş çalışmaları destekler niteliktedir. Gündüz ve Gökhan (2007), ülkemizde her sekiz dakikada bir iş kazası meydana gelmekte, her altı saatte bir işçi ölmekte, her iki buçuk saatte bir işçi ömür boyu sakat hale gelmektedir. İş kazalarının % 64,82' si küçük ve mikro işletme olarak adlandırılan işletmelerde olmaktadır. Bu sonuçlar itibari ile AB ülkeleri arasında birinci sırada, Dünya ülkeleri arasında üçüncü sırada yer almaktayız.

Kurumsal şirket çalışanlarının genel iş sağlığı ve güvenliği algılarına yönelik bulgularda diğer anket sorularında farkındalıklar arası fark gözlenememiştir. Yalnız Han (2015), Acil durum bilinci ile iş kazasına maruz kalması arasında anlamlı bir ilişki olduğuna ulaşmıştır.

İş güvenliği farkındalığına yönelik bulgularda ise evli, 45-54 yaş aralığında ve 10 yıl üzeri tecrübeli çalışanların iş güvenliği farkındalığının diğer demografik özelliklere sahip çalışanlara göre iyi olduğu saptanmıştır. Han (2015), ki-kare analiz verilerine göre iş tecrübesi ile iş kazasına maruz kalınması arasında anlamlı

bir ilişki olduğu saptanmıştır. Hatta çalışanın unvanı il iş kazasına maruz kalınması arasında anlamlı bir ilişki vardır. Çelik (2016), tecrübeli olma durumları, işteki konumları karşılaştırılmış olup bazı anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır($p<0.05$). Ancak yapılan analiz sonuçların çoğunda demografik veriler ile farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.Öneriler

Çalışma yapılacak konunun daha fazla analitik sonuçlar verebilecek konulardan seçilmesi, veri toplama metotları konusunda bir metod ile kısıtlı kalınmaması önerilmektedir.

Çalışma konusuna başladıktan sonra veri toplamak için olmasa dahi bilgi edinmek amacıyla ilgililer ile bire bir mülakat yapılması önerilmektedir.

Eğer anket yöntemine dayalı bir metod belirlenmiş ise demografik özelliklere medeni hal yerine eğitim durumunun eklenmesi önerilir. Rastsal yöntem detaylandırılmış anlamlı farklılıkları kötü etkilemektedir, örneklemin büyüklük durumuna göre örneklemlerin bölümlere göre ayrılması önerilmektedir.

Bu çalışma, farklı bölgelerde seçilmiş birden fazla kurumsal işletmede çalışma yapılarak geliştirilebilir. Aynı bölgede büyük ölçekli ve küçük ölçekli işletmelerde çalışma yapılarak, büyük ve küçük işletmelerde farkındalık algısının durumu ortaya konabilir.

KAYNAKLAR

Aslantürk, Z. ve Aslantürk E, H., 2013. Uygulamalı Sosyal Araştırma, SPPS. Çamlıca Yayınları, Ankara, 376

Bardakçı, G., 2016. Uluslararası İnşaat Projelerinde Ulusal Kültürün İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Olan Etkisinin incelenmesi, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı. Eskişehir.

Bıyıkçı, E., 2010. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Sağlanmasında İş Güvenliği Uzmanlığı, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı. Bursa.

Candemir, C., 2013. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Yönetimi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Çelik, E., 2016. Gaziantep'te Bir Tekstil Fabrikasında Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarına Bakışı, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı. Gaziantep.

Ergüt, F., 2015. İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Sağlanmasında Önleyici Uygulamaların Önemi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı İşletme Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

European Committee, 2007. Improving quality and productivity at work: Community strategy 2007-2012 on health and safety at work, Impact Assessment, Commission of The European Communities, Brussels (https://eur-lex.europa.eu, Erişim tarihi 06/2018).

Özcan, C., 2009. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun İşveren ve İşçiye Getirdiği Yükümlülükler. İstanbul (http://www.MuhasebeTR.com, Erişim Tarihi: 06/2018)

George, D. Mallery, M., 2010. SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10. Basım) Boston: Pearson.

Gündüz, S., 2004. İşçi ve İşverenlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Görev ve Sorumlulukları-Uygulamalı Bir Alan Çalışması Örneği Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gündüz, S. Gökhan, E., 2007. Küçük Ölçekli İşletmelerde İş Sağlığı Ve Güvenliği Tedbirlerinin Uygulanabilirliği, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi. Elazığ (https://web.firat.edu.tr, erişim tarihi 02/2018).

Han, İ., 2015. İnşaat Sektörü Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Farkındalıklarının Belirlenmesi, Gediz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Kanat, Ş., 2015. Gıda Üretim Sistemlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İncelenmesi ve Önleyici Tedbirlere Yönelik Risk analizlerinin Yapılması, İstanbul Aydın Üniversitesi İş Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Ovacıllı, S., 2007. Kobilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Durumları, Kobilerin İsg Konularına Yaklaşımları, Risk Algıları ile Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Tespiti ve İSG Yönetim Modelleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi. Ankara.

Ölmez, T., 2014. Hazır Giyim İşletmelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Ankara

Uzunömeroğlu, A., 2016. Türkiye deki inşaat şirketlerinde iş sağlığı ve güvenliği değerlendirilmesi, Atılım Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Yıldız, E., 2016. İşletmelerde İş sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Farkındalığının Tespiti ve Acil Durum Planlarının Uygunluğu Araştırması, İşletmelerde İş sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Farkındalığının Tespiti ve Acil Durum Planlarının Uygunluğu Araştırması. Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane.

Yörü,H., 2009. Meslek Hastalığına Yakalanan İşçilerin Hukuki Başvuru Yolları (https://isyerihekimligi.wordpress.com/makaleler/ - Erişim Tarihi 06/2018)

Ward E. , 2002. Perceptions of occupational health and safety in Malta, Araştırma Raporu, Malta (http://www.hse.gov.uk/research/crr_pdf/2002/crr02444.pdf , erişim tarihi 06/2018).

https://prezi.com/b8bm1xqci3ye/bilimsel-arastirma-yontem-ve-teknikleri-anket-yontemi-surv/ (Erişim Tarihi: 03/2018)

http://www.istanbulvizyonosgb.com/blog/bes-adimda-risk-degerlendirmesi.html, 15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik. (Erişim Tarihi: 03/2018).

http://www.dupont.com.tr/urunler-ve-hizmetler/consulting-services-process-technologies/brands/sustainable-solutions/sub-brands/operational-risk-management/uses-and-applications/bradley-curve.html (Erişim Tarihi:03/2018)

ÖZGEÇMİŞ

10/01/1991 yılında İstanbul'da doğdu. İlköğrenimimi Mersin'de, orta öğretimini İsviçre ve lise öğretimini tekrar Mersin'de tamamladı. 2016 yılında Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu ve aynı yıl önce Çukurova üniversitesi Fen bilimleri enstitüsünün açtığı iş güvenliği tezsiz yüksek lisansını daha sonra ki dönem aynı enstitünün tezli yüksek bölümünü kazanarak geçiş yaptı. Yine aynı yıl açılan İş Güvenliği Aralık ayındaki iş güvenliği sınavına girerek iş sağlığı ve güvenliği uzmanı olmaya hak kazandı. Önce mühendislik alanında spesifik bir proje olan İstanbul Bakırköy tünel hattında vardiya mühendisi olarak çalıştı. Projenin prosesindeki değişimler ve çalışmakta olduğu taşeron şirket ana şirket ile sözleşmesinin sonuna gelindiği için istifa edip İzmir'de iş güvenliği uzmanlığı yapabileceği ve tezini yazabileceği bir şirket ile anlaştı. Halen bu görevini sürdürmektedir. Bekar olup orta derecede İngilizce ve iyi seviyede Fransızca bilmektedir.

EKLER

EK-1

Anket Soruları

Her sorunun cevap kısmında ki kutucuğa **1,2,3,4 ve 5**rakamlarından uygun olanı yazarak soruları yanıtlayalım.(Kesinlikle katılıyorum =**1** / Katılıyorum =**2** / Kararsızım =**3** / Katılmıyorum =**4** / Kesinlikle katılmıyorum=**5**)

1)	İş güvenliğinin geliştirilmesine katkı sağlar ve iş güvenliği ile ilgili önerilerimi üstlerime sunarım.	☐
2)	İş güvenliği ile ilgili kaygılarımı saha formenime veya süpervizörüme sunarım ve üstlerimden olumlu geri dönüş alırım.	☐
3)	Çalıştığım iş yerinde her zaman kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemler alınır.	☐
4)	Risk değerlendirmesi ile ilgili elde edilen bilgiler, tüm çalışanlar ile paylaşılır.	☐
5)	İşlerin yetişmesi gerektiği zamanlarda duruma göre iş güvenliği kuralları göz ardı edilebilir.	☐
6)	Çalışma arkadaşlarım kendilerine verilen koruyucu ekipmanları doğru bir şekilde kullanır.	☐
7)	İşçiler iş güvenliği ile ilgili hatırlatmalara ihtiyaç duymadan da çalışabilirler.	☐
8)	İş güvenliği eğitimleri daha güvenli iş tutumunun gelişmesine yardımcı olur.	☐
9)	Yaptığım iş ile ilgili yeterli eğitimi aldım ve yaptığım işin tehlikelerini biliyorum.	☐
10)	Daha yumuşak kuralları olup daha kolay çalışabileceğim bir şirketi, daha sert kuralları olup uzun saatler çalışabileceğim şirkete tercih ederim.	☐
11)	Yüksek maaşlı fakat az iş güvenliği raporları olan bir şirketi, ortalama maaşı olan ama çok iş güvenliği raporları olan şirkete tercih ederim.	☐
12)	Ülkemizin iş güvenliği alanında ki yeri Avrupa da ve Dünya da ön sıralardadır.	☐
13)	Olası bir acil duruma karşı (yangın gibi), tüm çalışanların bildiği bir acil eylem planı vardır.	☐
	Lütfen uygun kutucuğu **işaretleyiniz !**	
14)	Kaç defa iş kazası geçirdiniz? 0 defa ☐ 1 defa ☐ 2-4defa ☐ 5'ten fazla ☐	
15)	Çalıştığınız yerde ne zamandır iş kazası olmuyor? 0-3 ay ☐ 4-6 ay ☐ 7-9 ay ☐ 10 ay ve üzeri ☐	
16)	Çalıştığınız yerde kaç defa ramak kalmaya maruz kaldınız? 0 defa ☐ 1-5 defa ☐ 6-9 defa ☐ 10'dan fazla ☐	
17)	Üstlerinize kaç defa ramak kalma bildirdiniz? 0 defa ☐ 1-5 defa ☐ 6-9 defa ☐ 10'dan fazla ☐	
18)	Çalıştığınız yerde kaç defa tatbikata katıldınız? 0defa ☐ 1-5 defa ☐ 6-9defa ☐ 10'dan fazla ☐	
19)	Yıl içerisinde kaç defa ekstra eğitime tabi tutuluyorsunuz? 0 defa ☐ 1-2 defa ☐ 3-4 defa ☐ 5 'ten fazla ☐	
20)	Aldığınız eğitim sıklığınız ne kadardır? 1-2 ay ☐ 3-5 ay ☐ 6-9 ay ☐ 10'dan fazla ☐	
21)	Çalıştığınız yerde ki iş güvenliği uzmanlarıyla hangi sıklıkta fikir alış verişinde bulunursunuz? 0 hafta ☐ 1-2hafta ☐ 3-5 hafta ☐ 5'ten fazla ☐	
22	Çalıştığınız yerde iş güvenliği uzmanlarınızın kaç tanesini tanıyorsunuz? 0 kişi ☐ 1tanesini ☐ 2 tanesini ☐ 3'ten fazla ☐	
23)	Çalıştığınız yerde ki iş güvenliği uzanmalarını sahada hangi sıklıkta görüyorsunuz? (Günde) Hiç ☐ 1-4 defa ☐ 5-8 defa ☐ 9'dan fazla ☐	
24)	Çalıştığınız yerde ki iş güvenliği eğitimlerinin % kaçının verimli olduğuna inanıyorsunuz? %0-10 ☐ %10 -50 ☐ %50 -75 ☐ %75-100 ☐	
25)	Çalıştığnız yerde kaç defa denetleme gördünüz ? 0 defa ☐ 1-2 defa ☐ 3-5 defa ☐ 6'dan fazla ☐	

ANKET

Yapılan bu anket çalışmasının amacı büyük ve kurumsal firmalarda çalışan personellerin iş sağlığı ve güvenliği kültürüne bakış açılarını öğrenmek ve kurumsal firmalarda iş sağlığı ve güvenliği kültürüne iş güvenliği uzmanlarının etkilerini araştırmaktır. Elde edilecek veriler tamamen bilimsel bir araştırma için kullanılacaktır. Değerli vaktinizi ayırıp bilimsel bir araştırmaya yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederim.

Ankete adınızı ve soyadınızı**yazmayınız !**

A.KİŞİSEL VERİLER

Lütfen uygun kutucuğu **işaretleyiniz !**

Cinsiyetiniz	Erkek	☐			Kadın	☐		
Medeni Hal	Evli	☐			Bekar	☐	Dul	☐
Yaşınız	18-24	☐	25-44	☐	45-54	☐	55 ve Üzeri	☐
İş tecrübeniz	6 aydan az	☐	6 ay-4 yıl	☐	4 - 9 yıl	☐	10yıl ve Üzeri	☐

B.İŞ GÜVENLİĞİNE BAKIŞ

Aşağıda ki yanıtlamanızı isteğimiz sorular tamamen ülkemizin İş Güvenliği ve Sağlığı kültürü üzerine olup sorulara doğru cevaplar vererek ülkemizde ki İş Güvenliği ve Sağlığı uygulamalarını geliştirebilmek içindir. Dürüst cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Kesinlikle katılıyorum = 1

Katılıyorum =2

Kararsızım =3

Katılmıyorum = 4

Kesinlikle katılmıyorum=5

Her sorunun cevap kısmında ki kutucuğa **1,2,3,4 ve 5** rakamlarından uygun olanı yazarak soruları yanıtlayalım.